

بسمه تعالی

استانداردهای نشریات علمی نمایه شده در پایگاههای اسکوپوس و وب آو ساینس:
تحلیل ویژگی های زبانی، ناشران، نویسندگان، استنادها و بررسی روند تغییر آنها در
طول زمان

دکتر علی گزنی

استادیار گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات

خرداد ۱۳۹۹

چکیده

زمینه: از حدود ۲۰۰۰ نشریه معتبر علمی کشور فقط ۱۵۳ نشریه در وب آو ساینس و ۱۶۷ نشریه در اسکوپوس نمایه می شوند. شناخت بهتر ویژگی نشریاتی که در پایگاههای استنادی نمایه می شوند راهنمایی برای سیاستگذاران، نشریات و ناشران علمی کشور است تا نشریات خود را مبتنی بر استانداردهای موجود مورد سنجش قرار دهند.

هدف: تحلیل ویژگی های نشریات نمایه شده در پایگاه های استنادی اسکوپوس و وب آوساینس هدف طرح حاضر است.

روش شناسی: مبتنی بر فنون علم سنجی داده‌های وب آو ساینس و اسکوپوس در بازه زمانی ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸ مورد استفاده قرار گرفتند.

یافته‌ها: در پایگاههای اسکوپوس و آی.اس.آی سهم نشریات غیرانگلیسی بین ۱۰ تا ۱۳٪ است. سهم نشریات فارسی در این دو پایگاه به ترتیب ۰٫۱۵٪ و ۰٫۰۱٪ است. سهم مقالات غیرانگلیسی در اسکوپوس در طول زمان کاهش یافته و از ۱۲٪ به ۸٪ رسیده است. این رقم در آی.اس.آی با شیب بسیار ملایم در حال کاهش است و حول ۵٪ است. نشریات انگلیسی تعداد مقالات بیشتری به نسبت نشریات غیرانگلیسی منتشر می کنند. بیشترین تعداد نشریات غیرانگلیسی در حوزه علوم اجتماعی و انسانی است. ۱۰ کشور ۷۵٪ تا ۸۰٪ نشریات اسکوپوس و آی.اس.آی را منتشر می کنند. ناشران خصوصی بین ۷۵ تا ۸۰٪ نشریات را منتشر می کنند. این گروه از ناشران

همچنین بیشترین تعداد نشریات غیرانگلیسی را منتشر می‌کنند. با این حال نقش ناشران مختلف در همه کشورها یکسان نیست. انجمن‌ها در کره جنوبی و ژاپن بیشترین نقش را دارند. در مقابل در ایران ۷۳٪ نشریات غیرانگلیسی توسط ناشران دانشگاهی منتشر می‌شود که بالاترین رقم در بین کلیه زبانها است. کشورهای کلمبیا، مالزی، شیلی و برزیل نیز وضعیتی مشابه ایران دارند. با این وجود، در آی.اس.آی سهم ناشران خصوصی در طول زمان تقریباً ثابت مانده، سهم انجمن‌ها کاهش یافته و سهم ناشران دانشگاهی در حال افزایش است. ۹۰٪ نشریات در علوم رایانه متعلق به ناشرین خصوصی است. بعد از علوم رایانه تمرکز ناشران خصوصی بر پزشکی بالینی و علوم اعصاب و رفتار است. ناشران خصوصی علاقه کمتری به رشته‌های مانند ریاضیات، میکروبیولوژی و علوم کشاورزی دارند. انجمن بیش از هر رشته‌ای در میکروبیولوژی، شیمی، فیزیک، علوم کشاورزی و علوم گیاهی و حیوانی فعال هستند. در مقابل کمترین سهم انجمن‌ها از رشته‌های موضوعی علوم رایانه، علوم اجتماعی، کلیات، اقتصاد و تجارت و علوم اعصاب و رفتار است. ناشران دانشگاهی بیشتر در علوم اجتماعی، کلیات، ریاضیات، اقتصاد و تجارت، علوم فضا، علوم کشاورزی، علوم گیاهی و حیوانی و چند رشته‌ای فعالند. هر چند ۵ کشور آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان و سوئیس ۷۸٪ نشریات آی.اس.آی را منتشر می‌کنند، اما سهم برخی کشور در طول زمان کاهش یافته و سهم برخی دیگر افزایش یافته است. به عنوان مثال، سهم آمریکا حدود ۷٪ کاهش یافته است، در نقطه مقابل سهم نشریات کشور سوئیس ۲٪ افزایش یافته است.

نتیجه‌گیری: سهم ایران از نشریات پایگاههای استنادی با سهم کشور از تولید علم دنیا و جمعیت‌مان همخوانی ندارند. بیشترین تعداد نشریات غیرانگلیسی در پایگاههای استنادی مربوط به علوم اجتماعی و انسانی هستند، اما سهم ایران بسیار ناچیز است. بنابراین تحول و بین‌المللی سازی علوم اجتماعی و انسانی به عنوان یکی از سیاستهای نظام آموزش عالی کشور ضروری است.

کلیدواژه‌ها: اسکوپوس؛ آی.اس.آی؛ پایگاه‌های استنادی؛ بین‌المللی سازی نشریات؛ کیفیت نشریات؛ توزیع

جغرافیایی نویسندگان؛ ناشران علمی؛ زبان علم

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	فصل اول مقدمه
۹	۱-۱ مقدمه
۱۰	۲-۱ هدف و اهمیت پژوهش
۱۲	۳-۱ سئوالات پژوهش
15	فصل دوم پیشینه پژوهش
۱۵	۱-۲ پیشینه پژوهش
۲۰	۲-۲ جمع بندی پیشینه
21	فصل سوم روش شناسی پژوهش
۲۱	۱-۳ روش شناسی پژوهش
۲۴	فصل چهارم یافته های تحقیق
۲۴	۱-۴ یافته های تحقیق
۲۴	۲-۴ توزیع زبانی مجلات در پایگاه اسکوپوس
۲۵	۳-۴ توزیع زبانی مجلات در پایگاه کلاریویت آنالیتیکس (آی.اس.آی)
۲۶	۴-۴ توزیع زبانی مقالات در پایگاههای استنادی
۲۷	۵-۴ توزیع مجلات به تفکیک زبان در حوزه های مختلف موضوعی
۲۹	۶-۴ کشورهای منتشر کننده مجلات
۳۴	۷-۴ سهم ناشران خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی از مجلات اسکوپوس
۳۷	۸-۴ سهم ناشران خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی از مجلات آی.اس.آی
۴۱	۹-۴ سهم انواع ناشران از نشریات نمایه شده در آی.اس.آی در طول زمان
۴۲	۱۰-۴ سهم ناشران مختلف از انتشار مجلات علمی در حوزه های موضوعی مختلف
۴۳	۱۱-۴ سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی در طول زمان
۴۶	۱۲-۴ سهم کشورها از مجلات حوزه های مختلف موضوعی در آی.اس.آی
۵۵	۱۳-۴ تنوع جغرافیایی نویسندگان مقالات نمایه شده در آی.اس.آی بر حسب نوع ناشر
۵۷	۱۴-۴ تنوع جغرافیایی نویسندگان برای نشریات آی.اس.آی به تفکیک زبان انگلیسی و غیرانگلیسی
۵۹	۱۵-۴ توزیع جغرافیایی نویسندگان بر اساس ضرایب تاثیر مجلات
۶۱	۱۶-۴ توزیع جغرافیایی ضرایب تاثیر نشریات براساس کشورهای منتشر کننده نشریات آی.اس.آی
۶۳	۱۷-۴ توزیع زبانی-موضوعی ضرایب تاثیر نشریات

۶۴	۱۸-۴ روزآمدی منابع نشریات بر حسب موضوع و زبان
۶۵	۱۹-۴ توزیع استنادها بر حسب زبان و موضوع
۶۷	۲۰-۴ توزیع استنادها برای نشریات بر حسب زمان در طول زمان
۶۸	۲۱-۴ توزیع جغرافیایی ارجاعات به تفکیک زبان و موضوع
۷۰	فصل پنجم بحث و نتیجه گیری
۷۰	بحث و نتیجه گیری
۷۸	منابع

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۷	جدول (۱): تعداد مجلات اسکوپوس بر حسب موضوع
۲۹	جدول (۲): تعداد مجلات آی.اس.آی بر حسب موضوع
۳۱	جدول (۳): توزیع نشریات اسکوپوس بر حسب محل نشر (۵۰ کشور با بیشترین تعداد نشریات نمایه شده)
۳۲	جدول (۴): توزیع نشریات آی.اس.آی بر حسب محل نشر (۵۰ کشور با بیشترین تعداد نشریات نمایه شده)
۳۶	جدول (۵): سهم انواع ناشران از مجلات اسکوپوس بر حسب کشور - ۵۰ کشور برتر بر حسب تعداد مجلات
۳۹	جدول (۶): سهم انواع ناشران از مجلات آی.اس.آی بر حسب کشور - ۵۰ کشور برتر بر حسب تعداد مجلات
۴۷	جدول (۷ الف): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه
۴۸	جدول (۷ ب): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه
۵۰	جدول (۷ ج): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه
۵۲	جدول (۸ الف): رتبه کشورها بر حسب تعداد مجلات در آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه
۵۴	جدول (۸ ب): رتبه کشورها بر حسب تعداد مجلات در آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه
۶۰	جدول (۹): سهم نویسندگان خارجی از کل مقالات بر حسب درجه اثرگذاری نشریات
۶۲	جدول (۱۰): سهم کشورها به عنوان محل نشر از نشریات ضریب تاثیر دار دنیا
۶۶	جدول (۱۱): توزیع استنادها بر حسب زبان مجلات در رشته های موضوعی مختلف

صفحه	عنوان
۲۴	شکل (۱): تعداد نشریات به تفکیک زبان در اسکوپوس
۲۵	شکل (۲): تعداد نشریات به تفکیک زبان در آی.اس.آی
۲۶	شکل (۳): تعداد و سهم مقالات انگلیسی و غیر انگلیسی در اسکوپوس
۲۷	شکل (۴): تعداد و سهم مقالات انگلیسی و غیر انگلیسی در آی.اس.آی
۳۴	شکل (۵): توزیع مجلات اسکوپوس بر حسب نوع ناشر
۳۵	شکل (۶): توزیع مجلات اسکوپوس بر حسب نوع ناشر و زبان نشر مجلات
۳۸	شکل (۷): توزیع مجلات آی.اس.آی بر حسب نوع ناشر
۳۹	شکل (۸): توزیع مجلات آی.اس.آی بر حسب نوع ناشر و زبان نشر مجلات
۴۲	شکل (۹): رشد سهم انواع ناشران از نشر مجلات علمی
۴۳	شکل (۱۰): سهم ناشران از رشته های موضوعی آی.اس.آی
۴۴	شکل (۱۱): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی در سال ۲۰۱۸
۴۵	شکل (۱۲): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی در سال ۲۰۰۹
	شکل (۱۳): افزایش و کاهش سهم کشورها از انتشار مجلات نمایه شده در آی.اس.آی: مقایسه سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۰۹
۴۶	
۵۶	شکل (۱۴): رشد توزیع جغرافیایی نویسندگان در طول زمان
۵۷	شکل (۱۵): رشد توزیع جغرافیایی نویسندگان در طول زمان بر حسب نوع ناشر
۵۸	شکل (۱۶): سهم نویسندگان خارجی از مقالات نشریات آی.اس.آی به تفکیک زبان
۵۹	شکل (۱۷): سهم نویسندگان خارجی از مقالات نشریات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی
۶۰	شکل (۱۸): سهم نویسندگان خارجی از مقالات نشریات آی.اس.آی بر حسب اثرگذاری مجله
۶۴	شکل (۱۹): توزیع مجلات ضریب تاثیر دار در رشته های مختلف بر حسب زبان مجله
۶۵	شکل (۲۰): متوسط عمر ارجاعات مقالات به تفکیک زبان مجله و رشته موضوعی
۶۶	شکل (۲۱): توزیع استنادها بر حسب زبان مجلات
۶۸	شکل (۲۲): سهم استنادهای نشریات غیرانگلیسی در طول زمان
۶۹	شکل (۲۳): توزیع زبانی ارجاعات به مقالات ملی در مجلات به تفکیک زبان

یکی از سیاست‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری^۱ و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بین‌المللی‌سازی نشریات است که با رسالت وجودی نشریات علمی که همان نشر یافته‌های علمی محققین است نیز همخوانی دارد. امروزه شاخص‌های استنادی مانند ضریب تاثیر برای ارزیابی میزان اثرگذاری پژوهش بیش از پیش مورد استفاده قرار می‌گیرند. از همین رو نمایه‌سازی در سطح بین‌المللی بویژه در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و کلاریویت آنالیتیکس (آی.اس.آی) اهمیت بیشتری پیدا کرده است. به عنوان مثال می‌توان به افزایش تعداد نشریات وزارت بهداشت در پایگاه استنادی اسکوپوس در سال‌های اخیر اشاره کرد.

تعداد نشریات بین‌المللی یکی از شاخص‌ها مورد تاکید در نقشه جامع علمی کشور نیز می‌باشد. از سوی دیگر در این نقشه ترویج زبان فارسی به عنوان زبان علم بین‌الملل به عنوان یکی از اهداف کشور برشمرده شده است. منطبق با سامانه نشریات علمی جهان اسلام تعداد مجلات ایران به زبان فارسی ۱۲۱۴ مورد است و تعداد نشریات انگلیسی ایران ۴۸۱ مورد ذکر شده است.^۲ اگر نشریات عربی را نیز به این تعداد اضافه کنیم ۱۷۰۵ نشریه علمی معتبر در ایران منتشر می‌شود که هدفشان ترویج علم است. از این تعداد نشریه حدود ۱۰٪ آنها در پایگاه‌های اسکوپوس و آی.اس.آی نمایه می‌شوند.

نمایه‌سازی نشریات در نمایه‌های بین‌المللی از نگاه سیاستگذاران علم از اهمیت برخوردار است. هر چند سهم زبان فارسی به عنوان زبان علم و همچنین تعداد نشریات نمایه شده کشور در نمایه‌های استنادی بین‌المللی در طی سالهای اخیر افزایش یافته است، اما مقایسه تعداد نشریات نمایه شده در سطح بین‌المللی با آنچه نمایه نشده است، نشان می‌دهد که غالب این نشریات فقط در پایگاه‌های ملی نمایه و عرضه می‌گردند.

^۱ <https://www.msrt.ir/fa/news/43711>

^۲ . آخرین سال قابل دسترس در این سامانه ۱۳۹۶ است.

نمایه سازی نشریات در پایگاه‌های بین‌المللی و بویژه پایگاه‌های استنادی احتمال بازدید از نشریه و محتوای آن را افزایش می‌دهد شاید به این علت که محققین بیشتری با نشریه آشنا می‌شوند و بدنبال انتشار مقاله در آن نشریه بر می‌آیند. به همین ترتیب، احتمال استناد به نشریه بدنبال استفاده بیشتر از محتوای آن نیز افزایش خواهد یافت.

بررسی اسکوپوس در سال ۲۰۱۸ نشان می‌دهد که سهم مقالات فارسی به ۰,۰۵٪ افزایش یافته است که در مقایسه با سهم مقالات منتشر شده به زبان انگلیسی که ۹۳٪ است بسیار اندک می‌باشد. سهم زبان فارسی در سال ۲۰۱۰ حدود ۰,۰۲٪ بود و سهم زبان انگلیسی در همین سال ۸۹٪ بوده است. در مقابل سهم زبان چینی از مقالات اسکوپوس در سال ۲۰۱۸ نزدیک به ۳٪ است.

نشریاتی که در نمایه‌های بین‌المللی نمایه می‌شوند از چه ویژگی‌های برخوردارند. نمایه‌های بین‌المللی اسکوپوس و آی.اس.آی معیارهایی را برای نمایه‌سازی نشریات اعلام کرده‌اند که دستمایه تحقیقات مختلفی برای ارزیابی نشریات بویژه در سطح ملی قرار گرفته است، اما این تحقیقات فقط برخی از ویژگی‌های نشریات را مورد بررسی قرار داده‌اند که متاثر از کلی بودن معیارهای ارائه شده برای ارزیابی نشریات دو شرکت بین‌المللی یاد شده یعنی آی.اس.آی و اسکوپوس نیز می‌باشد. بنابراین انجام یک تحقیق برای ارائه یک دید جامع تر نسبت به شاخص‌هایی که کمتر یا در سطح محدودتری مورد بررسی قرار گرفته‌اند می‌تواند برای سیاستگذاران کشور اطلاعات مفیدتر و موثرتری به همراه داشته باشد و همچنین مورد استفاده ناشران و نشریات کشور در جهت بین‌المللی شدن قرار گیرد که هدف اصلی تحقیق حاضر است.

۲-۱. هدف و اهمیت پژوهش

حدود ۱۸۰۰ نشریه علمی توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به عنوان نشریات معتبر علمی در سطح کشور ارزش‌گذاری شده‌اند. هر چند برخی از نشریات بین‌المللی مشترک هستند و حتی برخی از نشریات دانشگاه‌های آزاد اسلامی و حوزه علمیه نیز در این فهرست حضور دارند،

اما این شامل کلیه نشریات دانشگاه های آزاد اسلامی و حوزه علمیه نمی شود. بعلاوه تعداد زیادی از نشریات هم اکنون توسط دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی کشور منتشر می شوند، اما در فهرست نشریات معتبر وزارت علوم و بهداشت قرار ندارند. حدود ۷۰٪ نشریات علمی اعتبارگذاری شده کشور (وزارت علوم و بهداشت) به زبان فارسی منتشر می شوند که حدود ۵۵٪ آنها مربوط به حوزه علوم انسانی است.

در حال حاضر تحقیقی که با نگاه به نوع زبان انتشارات و کشورهای تولید کننده به ترسیم وضعیت موجود براساس شاخص های علم سنجی پرداخته باشد و بتواند مرجعی برای نشریات کشور باشد وجود ندارد. مثلاً سهم نویسندگان خارجی از مقالات نشریات انگلیسی و غیرانگلیسی چند درصد است؟ داشتن ارقامی که وضعیت موجود را به تصویر بکشند به نشریات کشور کمک خواهد کرد تا نقاط مطلوب را تشخیص دهند و براساس جایی که قرار گرفته اند برنامه لازم را تدارک ببینند.

بخشی از نشریات کشور که در پایگاه های اسکوپوس و آی.اس.آی نمایه شده اند باید این نکته را در نظر داشته باشند که تداوم حضور آنها وابسته به آگاهی از وضعیت موجود و تغییر نشریه متناسب با آن است. مثلاً نشریه ای را در نظر بگیرید که تعداد استندهای لازم برای ماندن در این پایگاه ها را کسب نکند. از آنجائیکه نمایه شدن در پایگاه های استنادی دائمی نیست و این پایگاه ها سالانه به حذف بخشی از نشریات نمایه شده و اضافه کردن نشریات جدید می پردازند، نشریات ناچارند در مقایسه با سایرین مرتباً وضعیتشان را مورد بررسی قرار دهند. از این رو تحقیقاتی مانند تحقیق حاضر اهمیت پیدا می کند.

برخی تحقیقات هر چند ارزشمند هستند، اما با گذر زمان و تغییر در بافت و تعداد نشریات، کارائی قبل را ندارند. مثلاً در سال ۱۳۸۰ تعداد نشریات علمی اعتبار گذاری شده کشور به ۱۰۰ مورد نیز نمی رسید، اما هم اکنون این به ۲۰۰۰ مورد نزدیک شده است. بنابراین مرتباً نیاز داریم تا اطلاعات را روزآمد کنیم.

تعداد نشریات علمی کشور قابل ملاحظه و نشریات جدید با توجه به افزایش حجم تحقیقات در حال افزایش است. از سوی دیگر بین المللی سازی نشریات فواید زیادی برای نشریات و علم کشور دارد. ترویج علم به

زبان فارسی خواستی است که در سندهای بالادستی همانند نقشه جامع علمی کشور مورد تاکید قرار گرفته است. بین المللی سازی علوم انسانی از راهبردهای مهم در آموزش عالی کشور است. بنابراین بین المللی سازی نشریات از اهمیت برخوردار است. بین المللی سازی نشریات همچنین به افزایش رتبه علم ایران نیز می انجامد، زیرا بخشی از علم تولید شده توسط پژوهشگران کشور در این مجلات تالیف می گردند، اما سردبیران، ناشران و سیاستگذاران علمی کشور بایستی از حد مطلوب متناسب با شاخص های علم سنجی برای نمایه شدن نشریات بویژه در پایگاه های استنادی مطلع باشند. تعداد استنادهای لازم، توزیع جغرافیایی استنادها، توزیع جغرافیایی نویسندگان، و خوداستنادی از جمله این موارد هستند. این تحقیق برآن است تا وضعیت موجود را براساس شاخص های علم سنجی بررسی و به عنوان مرجعی آن را در اختیار مجلات و سیاستگذاران علمی کشور قرار دهد.

۱-۳. سئوالات پژوهش

۱. توزیع زبانی مقالات در پایگاه استنادی اسکوپوس و آی.اس.آی چگونه است و آیا این توزیع در طول زمان

تغییر کرده است؟

شرح: ترسیم سهم زبانهای مختلف از مقالات نمایه شده در اسکوپوس و آی.اس.آی به تفکیک و تعیین

روند رشد یا کاهش این سهم و سرعت رشد یا کاهش سهم آنها در طول زمان

۲. در پایگاه های اسکوپوس و کلاریویت آنالیتیکس توزیع مجلات به تفکیک زبان در حوزه های مختلف

موضوعی چگونه است؟

شرح: ترسیم سهم مجلات به تفکیک زبانها و حوزه های موضوعی مختلف در دو پایگاه اسکوپوس و

آی.اس.آی

۳. کشورهای منتشر کننده مجلات نمایه شده در اسکوپوس و کلاریویت آنالیتیکس کدامند، کدام کشورها در

کدام حوزههای موضوعی به تفکیک زبانی (انگلیسی و غیر انگلیسی) بیشترین مجلات را دارند؟

شرح: ترسیم سهم هر کشور از مجلات اسکوپوس و آی.اس.آی و تعیین این سهم در حوزه های موضوعی

مختلف به تفکیک زبان در دو دسته انگیزی و غیرانگیزی

۴. سهم ناشران خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی از نشریات نمایه شده در پایگاه های استنادی اسکوپوس و

کلاریویت آنالیتیکس چقدر است، به لحاظ توزیع زبانی سهم هر کدام چقدر است؟

شرح: ترسیم سهم هر گروه از ناشران (خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی) از نشریات به صورت کلی و

همچنین در زبانهای مختلف

۵. آیا توزیع ناشران خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی در همه کشورها یکسان است؟

شرح: توزیع ناشران به تفکیک نوع آنها در هر کشور یعنی سهم آنها از مجلات

۶. براساس پایگاه استنادی کلاریویت آنالیتیکس سهم کدام گروه از ناشران شامل خصوصی، انجمن ها و

دانشگاهی در طول زمان افزایش بیشتری داشته است؟

شرح: ترسیم افزایش یا کاهش سهم ناشران مختلف از مقالات نمایه شده در پایگاه آی.اس.آی در طول

زمان

۷. ناشران مختلف در کلاریویت آنالیتیکس در چه حوزه های موضوعی بیشترین میزان انتشارات را داشته اند؟

شرح: ترسیم سهم ناشران عمده از مقالات در حوزه های موضوعی مختلف و همچنین ترسیم این سهم

براساس نوع ناشران به شکل ذکر شده در سوالات قبل

۸. براساس پایگاه استنادی کلاریویت آنالیتیکس سهم کدام کشورها از مجلات نمایه شده در این پایگاه در

طول زمان افزایش یافته است؟

شرح: ترسیم سهم هر یک از کشورهای منتشر کننده از مجلات نمایه شده آی.اس.آی در طول زمان به

منظور تعیین میزان رشد یا کاهش این سهم

۹. کشورهای مختلف در چه حوزه های موضوعی در پایگاه کلاریویت آنالیتیکس مجله نمایه کرده اند و آیا

سهم آنها در طول زمان افزایش یافته است؟

شرح: ترسیم سهم هر یک از کشورها از مجلات آی.اس.آی در هر یک از حوزه های موضوعی مختلف و

تعیین میزان رشد یا کاهش سهم آنها در طول زمان در هر یک از این حوزه های موضوعی

۱۰. تنوع جغرافیایی نویسندگان مقالات نمایه شده در کلاریویت آنالیتیکس برای ناشران به چه صورت است و

آیا این مسئله در طول زمان تغییر کرده است؟

شرح: ترسیم سهم نویسندگان به تفکیک ملی و خارجی برای هر گروه از ناشران و تعیین میزان و سرعت

رشد آنها در طول زمان

۱۱. تنوع جغرافیایی نویسندگان در کلاریویت آنالیتیکس برای به تفکیک مجلات انگلیسی و غیر انگلیسی زبان

به چه صورت است و این تنوع بر حسب حوزه های مختلف موضوعی چه تفاوتی می کند؟

شرح: ترسیم سهم نویسندگان به تفکیک ملی و خارجی برای مجلات انگلیسی و غیر انگلیسی زبان به

تفکیک حوزه های موضوعی

۱۲. آیا نشریات با ضریب تاثیر بالاتر در تمامی حوزه های موضوعی از تنوع بیشتری از لحاظ توزیع جغرافیایی

نویسندگان برخوردارند؟

شرح: ترسیم سهم نویسندگان به تفکیک ملی و خارجی به تفکیک حوزه های موضوعی و چارکهای کیفی

نشریات شامل Q1 تا Q4

۱۳. توزیع جغرافیایی ضرایب تاثیر نشریات بر اساس کشورهای منتشر کننده مجلات نمایه شده در کلاریویت

آنالیتیکس به چه صورت است؟ آیا نشریات با ضریب تاثیر بالا در کشورهای محدودی منتشر می شوند؟

شرح: سهم هر یک از کشورها از نشریات به تفکیک Q1, Q2, Q3 & Q4

۱۴. توزیع زبانی ضرایب تاثیر نشریات به چه صورت است و تفاوت نشریات در حوزه های مختلف موضوعی بر

این اساس چیست؟

شرح: سهم هر یک از زبانها از نشریات Q1 تا Q4 به صورت کلی و به تفکیک حوزه های موضوعی

مختلف

۱۵. در کلاریویت آنالیتیکس منابع مورد استفاده نشریات در نشریات غیرانگلیسی زبان در مقایسه با انگلیسی

زبانها تا چه حد روزآمد هستند؟ تفاوت حوزه های موضوعی به چه صورت است؟

شرح: محاسبه متوسط عمر ارجاعات مقالات در نشریات به تفکیک انگلیسی و غیر انگلیسی و نیز حوزه

های موضوعی مختلف

۱۶. آیا نشریات غیرانگلیسی زبان استناد کمتری نسبت به مجلات انگلیسی زبان در کلاریویت آنالیتیکس دریافت

می کنند و آیا این مسئله در کلیه حوزه های موضوعی یکسان است؟

شرح: سهم استنادهای دریافتی مجلات انگلیسی و غیرانگلیسی در حوزه های موضوعی مختلف

۱۷. آیا سهم استنادهای نشریات غیر انگلیسی زبان در طول زمان افزایش یافته است؟

شرح: بررسی سهم استنادهای دریافتی نشریات انگلیسی زبان و غیر انگلیسی زبان در طول زمان و تعیین

رشد یا کاهش سهم آنها

۱۸. آیا توزیع جغرافیایی استنادها برای نشریات انگلیسی و غیرانگلیسی زبان به تفکیک حوزه های مختلف

موضوعی متفاوت است؟

شرح: سهم استنادهای ملی و فراملی به تفکیک زبان نشریات و همچنین در حوزه های موضوعی مختلف

۱-۲. پیشینه پژوهش

شاهبداغی و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی انطباق ویژگی های نشریات مجلات علوم پزشکی که در سال ۱۳۹۳ مورد تایید کمیسیون نشریات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفته بودند با معیارهای نمایه سازی نشریات در اسکوپوس و وب آو ساینس پرداختند. آنها ۳۰۷ نشریه را در دو تحقیق جداگانه مورد بررسی قرار دادند. آنها دریافتند که حدود ۸۳٪ اعضای هیات تحریریه این نشریات از داخل کشور هستند و از طرف دیگر تنها حدود ۶٪ مقالات این نشریات از خارج از کشور دریافت می شوند. آنها در نتیجه خود اعلام کردند که نشریات علوم پزشکی در بین المللی سازی ضعیف عمل کرده و اما سایر معیارها مورد بررسی با معیارهای نمایه سازی نشریات این دو پایگاه استنادی سازگاری دارند. در این پژوهشها توصیه شده است که ذکر کد شناساگر اشیای دیجیتال و ذکر کد شناساگر ارقام ناشر در نشریات علوم پزشکی علیرغم ضرورتی که دارد مورد توجه قرار نمی گیرد.

صلح جو و نوروزی (۱۳۹۵) به بررسی مجلات انگلیسی زبان دانشگاه تهران و انطباق آن با الزامات نمایه سازی در پایگاه های استنادی وب آو ساینس و اسکوپوس پرداخت. نداشتن فرایند داوری، عدم انتشار به موقع، عدم اعلام اصول اخلاقی نشر، توزیع اندک جغرافیایی نویسندگان و هیات تحریریه از جمله نقاط ضعف نشریات مورد بررسی اعلام شد. در مقابل داشتن وبگاه انگلیسی، دسترسی برخط به محتوا و داشتن شماره استاندارد بین المللی از نقاط قوت این دسته از نشریات برشمرده شد.

آزاده و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی ۸۳ نشریه علوم پزشکی کشور اعم از نمایه شده در اسکوپوس و وب آو ساینس و نمایه نشده در فاصله سال های ۲۰۰۵-۲۰۱۰ پرداختند. نتایج نشان داد که تعداد نشریات نمایه شده در پایگاه وب آو ساینس به میزان چشمگیری کمتر از اسکوپوس است. علیرغم اینکه ۳۰٪ نشریات فاقد شماره استاندارد بین المللی الکترونیکی بودند، اما به صورت کلی معیارهای مرتبط با اطلاعات کتابشناختی به خوبی رعایت شده است. آنها در نهایت نتیجه گیری کردند که علیرغم افزایش تعداد نشریات کشور در این دو پایگاه، اما آنها از لحاظ معیارهای مورد نظر در وضعیت مطلوبی قرار ندارند.

حمزه ای و حقی (۱۳۹۵) به بررسی ۱۲ نشریه حوزه علم اطلاعات و دانش شناسی و میزان انطباق آنها با چهار معیار الف) انتشار به هنگام مجله، ب) رعایت قوانین بین المللی نشر، ج) متن کامل به زبان انگلیسی و د) داوری تخصصی مطابق با شرایط نمایه شدن در پایگاه وب آو ساینس پرداختند. نتایج این تحقیق نشان داد که نشریات از لحاظ داوری تخصصی و قوانین بین المللی نشر در وضعیت مطلوبی قرار دارند و در مقابل در ارائه متن کامل مقاله به زبان انگلیسی و انتشار به موقع شماره های نشریه نیاز به بهبود دارند.

ستوده، رزمجو و زارع (۱۳۸۸) به بررسی نحوه معرفی نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در محورهای ارتباطات، راهنمای نویسندگان، مشخصات اشتراک، معرفی افراد مسئول، و محتوای نشریه پرداختند. نتایج این تحقیق نشان داد که بخش قابل توجه ای از این محورها به خوبی توسط نشریات کشور در سطح وب ارائه گردیده اند.

صلح جو و نوروزی (۱۳۹۵) با نمایه های بین المللی مجله های انگلیسی زبان دانشگاه تهران دریافتند که هر چند ۱۵٪ این مجلات در نمایه های بین المللی وب آو ساینس و اسکوپوس نمایه شده اند، اما فقط ۲ مجله نمره قبولی از کلیه معیارهای مورد نظر این پایگاه ها را کسب کرده اند. در این پژوهش تعداد کم استنادها، نداشتن فرایند داوری مشخص و نداشتن بیانیه اخلاقی نشر از جمله دلایل نمایه نشدن مجلات در این پایگاه ها ذکر شده اند و داشتن پیشینه انتشاراتی، امکان استفاده برخط از محتوا و قابلیت خوانده شدن از سوی مخاطبان بین المللی از جمله نقاط قوت این نشریات محسوب می شوند.

عرفان منش و نوجوان (۱۳۹۵) جایگاه کیفی و میزان رویت پذیری بین المللی مجلات ایرانی راه یافته به گزارش استنادی نشریات پایگاه کلاریویت آنالیتیکس را مورد بررسی قرار دادند. در سال ۲۰۱۳ تعداد ۳۸ مجله در این گزارش دارای ضریب تاثیر شده بودند. آنها پایگاه وب آو ساینس، گزارش استنادی نشریات و وبگاه های این مجلات را برای گردآوری اطلاعات لازم برای تحقیق شان مورد بررسی قرار دادند. حدود یک سوم مقالات این نشریات با مشارکت حداقل یک پژوهشگر غیرایرانی تالیف شده بود و به همین میزان از استندهای این مجلات از

نشریات از نویسندگان غیرایرانی بود. آنها دریافتند که تنها دو نشریه ایرانی از مجموع این ۳۸ نشریه دارای ضریب تاثیری بالاتر از میانه ضرایب تاثیر نشریات در رشته بودند. همچنین تنها ۸ نشریه از مجموع این ۳۸ نشریه در چارک های اول و دوم رشته شان قرار داشتند. آنها در این تحقیق به این نکته اشاره کرده اند که حتی نشریات ایرانی که در پایگاه وب آو ساینس نمایه شده اند از نظر توزیع جغرافیایی نویسندگان، استناد کنندگان و اعضای هیات تحریریه بین المللی نیستند.

صدیقه و ریاحی به بررسی وضعیت مجلات علوم پزشکی ایران و جهان در پایگاه استنادی اسکوپوس پرداختند. آنها دریافتند که تعداد مجلات ایران نمایه شده در اسکوپوس در سال ۱۹۹۹ تعداد ۲ عدد بود که در سال ۲۰۱۵ به ۷۸ مورد افزایش یافت. این ۷۸ مجله متعلق به ۱۵ شهر و ۲۹ مرکز و دانشگاه هستند که تهران بیشترین سهم را دارد. آنها اعلام کردند که مجلات ایرانی در مقایسه با مجلات سایر کشورهای دنیا از کیفیت پایین تری برخوردار هستند.

صفیه، فروغی و نوایی (۱۳۹۵) به بررسی وضعیت ارجاعات و شاخص SJR و SNIP مجلات ایرانی فارسی و انگلیسی نمایه شده در پایگاه اسکوپوس پرداختند. آنها دریافتند که مجلات انگلیسی براساس شاخص های مورد مطالعه وضعیت به مراتب بهتری نسبت به مجلات فارسی داشته اند. همچنین نسبت مقالات بدون ارجاع در مجلات انگلیسی کمتر از مجلات فارسی بوده است.

صدقی و غفاری (۱۳۹۶) به بررسی میزان انطباق نحوه ی ارجاع دهی مجلات انگلیسی زبان حوزه پزشکی ایرانی با معیارهای استناددهی در پایگاه های استنادی وب آو ساینس، پاب مد و اسکوپوس پرداختند. هدف این پژوهش تعیین میزان مطابقت ارجاعات با معیارهای تعیین شده توسط پایگاه های یاد شده بود. جامعه پژوهش ۵۲ مجله انگلیسی زبان حوزه پزشکی ایران را در بر می گرفت که در پایگاه های وب آو ساینس، پاب مد و اسکوپوس نمایه نشده اند. نتایج نشان داد که حدود ۹۰٪ مجلات دارای روش ارجاع نویسی بودند که روش ها در بیشتر مجلات رعایت شده بود. آنها دریافتند که تاریخ ارجاعات قدیمی و نوع مدارک مورد ارجاع از تعادل کافی

برخوردار نبود و این دو را از علل نمایه نشدن این مجلات در نمایه های بین المللی دانستند.

قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۱) خوداستنادی نشریات انگلیسی پزشکی داخلی در دو نمایه وب آو ساینس و آی.اس.آی را با یکدیگر مطالعه و مورد بررسی قرار دادند. ۱۲ مجله در وب آو ساینس و ۲۶ عنوان در آی.اس.سی در فاصله سالهای ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹ مورد مطالعه قرار گرفتند. آنها دریافتند که بین خود استنادی نشریات در پایگاه وب آوساینس و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام تفاوت معناداری وجود ندارد.

هدایت و داورپناه (۱۳۸۸) رویت پذیری مقالات ایرانیان در پایگاه وب آو ساینس کلاریویت آنالیتیکس در فاصله سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ را مورد بررسی قرار دادند. ۱۲۹۸ مقاله به صورت تصادفی انتخاب و به عنوان جامعه نمونه مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج این تحقیق نشان داد که مقالات نویسندگان ایرانی که در مجلات ایرانی منتشر شده اند به مراتب از مقالاتی که در سایر مجلات غیرایرانی منتشر می شوند استناد کمتری دریافت می کنند.

موسوی زاده (۱۳۸۰) وضعیت نشریات ایران از بدو انقلاب اسلامی و میزان نمایه شدن آنها در کلاریویت آنالیتیکس را مورد بررسی قرار داد. نتایج ایشان نشان داد که مجلات علمی ایران از نظر تعداد، پوشش موضوعی، زبان، انتشار به موقع، شمارگان، چکیده انگلیسی، و نشانه بین المللی پیاپیها در شرایط مطلوبی قرار ندارند.

صمدی و صدیقه (۱۳۸۸) به بررسی مجله ها در گزارش استنادی نشریات فارسی در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام پرداختند. یافته آنها نشان داد که این مجلات در مولفه های استانداردهای اساسی نشر مجله و استنادی امتیاز خوبی را کسب می کنند، اما در مقایسه از مولفه های تنوع بین المللی و محتوای ویرایشی امتیاز کمتری را کسب کرده اند.

هیوا و نوروزی (۱۳۹۰) میزان خوداستنادی ۱۶ نشریه پزشکی ایران در اسکوپوس در بازه زمانی ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ پرداختند. به طور متوسط خوداستنادی بیش از ۴۰٪ استنادها را در بر می گرفت. نرخ خود استنادی بین

۷ تا ۱۰۰ درصد متغیر بود. پژوهشگران معتقد بودند که میزان خوداستنادی در بین نشریات مورد بررسی بالاست و تاکید کردند که دریافت استناد از سایر نشریات از اهمیت برخوردار است.

۲-۲. جمع بندی پیشینه

تحقیقات قبلی هر کدام یک بخش از نشریات ایرانی مورد مطالعه قرار داده اند. به صورت کلی و بویژه تحقیقاتی که در سال های اخیر صورت گرفته نشان می دهند که نشریات از لحاظ رعایت اطلاعات کتابشناختی، ارجاع نویسی و برخط کردن محتوا منطبق با معیارهای پایگاه های استنادی اسکوپوس و کلاریویت آنالیتیکس عمل کرده اند، اما در بین المللی سازی شامل اعضای هیات تحریریه خارجی و نیز نویسندگان خارجی نیاز به تقویت دارند. این پژوهش ها توافق دارند که نشریات ایرانی که در پایگاه های یاد شده نمایه شده اند از اثرگذاری بالائی به لحاظ تعداد استنادهای دریافتی برخوردار نیستند. اما، تحقیقات مذکور اطلاعاتی را در اختیار نشریات قرار نمی دهند تا بدانند در زمینه شاخصهای مرتبط با علم سنجی می بایست چه استانداردی داشته باشند. مثلاً متوسط توزیع جغرافیایی نویسندگان برای نشریات انگلیسی و غیرانگلیسی زبان چقدر است؟ یا اینکه مثلاً سیاستگذاران علمی ما نمی دانند که آیا و به چه میزان بایستی از ناشران خصوصی در حوزه نشریات علمی حمایت صورت گیرد؟

۳-۱. روش‌شناسی پژوهش

سوالات 1 تا 5 بر اساس اطلاعات هر دو پایگاه آی.اس.آی و اسکوپوس پاسخ داده شد. در این سوالات زمان مداخله‌ای ندارد و از فهرست اصلی نشریات^۳ آی.اس.آی و از فهرست نشریات ارائه شده در بخش منبع^۴ اسکوپوس استفاده شد. برای سایر سوالات از درگاه وب آو ساینس^۵ در آی.اس.آی استفاده گردید.

از کلیه مجلات در چهار نمایه الف) توسعه یافته علوم^۶، علوم اجتماعی^۷، علوم انسانی و هنر^۸ و همچنین فهرست مجلات نوظهور^۹ استفاده شد. برای سوالات ۱ تا ۵ آخرین فهرست موجود مورد بررسی قرار گرفت و برای سوالات ۵ به بعد دوره زمانی ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸ مورد مطالعه قرار گرفت. یک دوره ۱۰ ساله به خوبی می‌تواند تحولات رخ داده در دوره زمانی اخیر را نشان دهد. برای استخراج ضرایب تاثیر نشریات از پایگاه گزارشهای استنادی نشریات^{۱۰} استفاده شد. با توجه به تفاوت ضرایب تاثیر بر اساس حوزه‌های مختلف موضوعی از شاخص متوسط صدکهای ضرایب تاثیر^{۱۱} استفاده شد و براساس آن نشریات در چهار طبقه چارک اول^{۱۲} تا چهارم^{۱۳} تقسیم بندی شدند.

با توجه به حجم بالای اطلاعات و برای مدیریت بهتر حجم اطلاعات منتشر شده در ۱۰ سال گذشته، نمونه گیری صورت گرفت. براساس یک نمونه گیری تصادفی ۱۰۰,۰۰۰ رکورد اطلاعاتی استخراج و از وب آو ساینس به صورت دستی دانلود شد.

³ . Master journal list

⁴ . <https://www.scopus.com/sources>

⁵ . Web of Science

⁶ . Science Citation Index Expanded

⁷ . Social Sciences Citation Index

⁸ . Arts & Humanities Citation Index

⁹ . Emerging Sources Citation Index

¹⁰ . Journal Citation Reports

¹¹ . Average journal percentiles

¹² . Q1 Journals

¹³ . Q4 Journals

تعیین محل نشر برای ناشران چند ملیتی بسیار دشوار است. سوالاتی که مربوط به توزیع جغرافیایی ناشران چند ملیتی هستند از این پدیده تاثیر می پذیرند که عمدتاً شامل ناشران خصوصی می گردند به همین دلیل اطلاعات سوال توزیع جغرافیایی نویسندگان به تفکیک ناشر گزارش شد.

نام ناشران در آی.اس.آی متنوع بوده و زیر یک نام تجاری^{۱۴} قرار نگرفته اند. حدود ۷۰۰۰ ناشر در آی.اس.آی شناسایی و اسامی آنها در نام تجاریشان ادغام گردید (پیوست ۱).

برای تعیین توزیع جغرافیایی نویسندگان و استنادها وابستگی کشوری نویسندگان مورد بررسی قرار گرفت. اگر یک نویسنده بیش از یک وابستگی سازمانی در یک کشور داشت فقط یک وابستگی مورد مطالعه قرار گرفت و اگر مربوط به بیش از یک کشور بودند، هر کشور یکبار مورد محاسبه قرار گرفت. به دلیل اینکه گروهی از نویسندگان در فاصله زمانی ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸ به وابستگی های سازمانی متصل نشده اند، برای این گروه از رکوردها هر کشور در بخش وابستگی ها یکبار شمارش شد.

برای سوالات ۱ تا ۵ و برای تعیین حوزه های موضوعی در اسکوپوس از تقسیم بندی ارائه شده در فایل اکسل فهرست مجلات استفاده شد و برای پایگاه آی.اس.آی از تقسیم بندی نمایه نامه ها (چهار نمایه نامه) استفاده گردید.

برای سوالات ۶ تا ۱۸ و برای تعیین حوزه های موضوعی از فهرست طبقه بندی شده^{۱۵} پایگاه شاخص های اساسی علم^{۱۶} استفاده شد. این طبقه بندی شامل ۲۲ حوزه های موضوعی اقتصاد و تجارت، ایمنی شناسی، پزشکی بالینی، چند رشته ایی، داروشناسی و سم شناسی، روانپزشکی/روانشناسی، ریاضیات، زمین شناسی، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، زیست شناسی و زیست شیمی، شیمی، علوم اجتماعی، کلیات، علوم اعصاب و رفتار، علوم رایانه،

¹⁴ . Imprint

¹⁵ . https://support.clarivate.com/ScientificandAcademicResearch/s/article/Essential-Science-Indicators-Journal-list-and-categories?language=en_US

¹⁶ . Essential Science Indicators - Clarivate

علوم فضا، علوم کشاورزی، علوم گیاهی و حیوانی، علوم مواد، فیزیک، محیط زیست و بوم شناسی، مهندسی و میکروبیولوژی است. در این طبقه بندی هر نشریه در یک حوزه موضوعی قرار داده شده است و تمامی نشریات در این طبقه بندی قرار داده نشده اند.

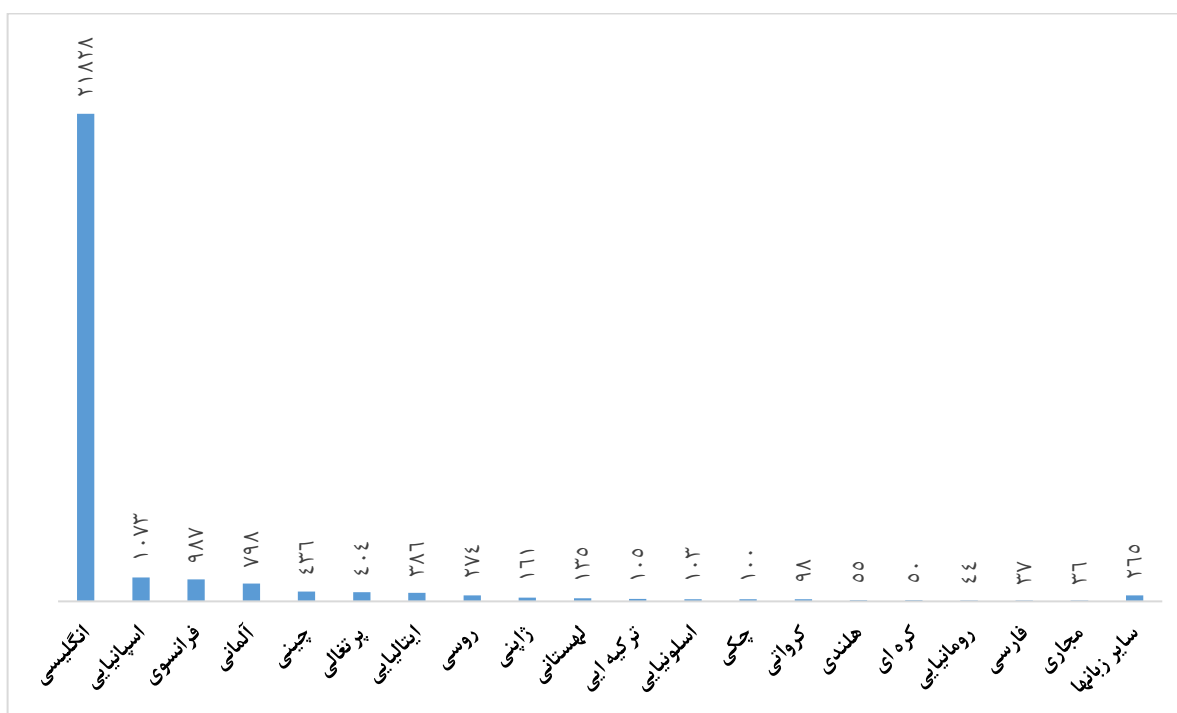
برای تعیین محل نشر هر مجله در آی.اس.آی، آدرس ناشر مورد بررسی قرار گرفت. این اطلاعات به صورت معمول توسط این شرکت در خروجی یعنی بخش تحلیل ارائه نمی گردد و برای تحلیل باید ابتدا اطلاعات در دسته های ۵۰۰ تائی ذخیره و سپس بخش آدرس ناشران مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. بخش آدرس نشریات شامل کشور، شهر، استان، ایالت و غیره است که اطلاعات کشور با پردازش جداگانه ای استخراج گردید.

برای تعیین زبان از گزینه Language در هر دو پایگاه اسکوپوس (سوالات ۱ تا ۵) و وب آو ساینس آی.اس.آی استفاده شد.

۴-۱. یافته های تحقیق

۴-۲. توزیع زبانی مجلات در پایگاه اسکوپوس

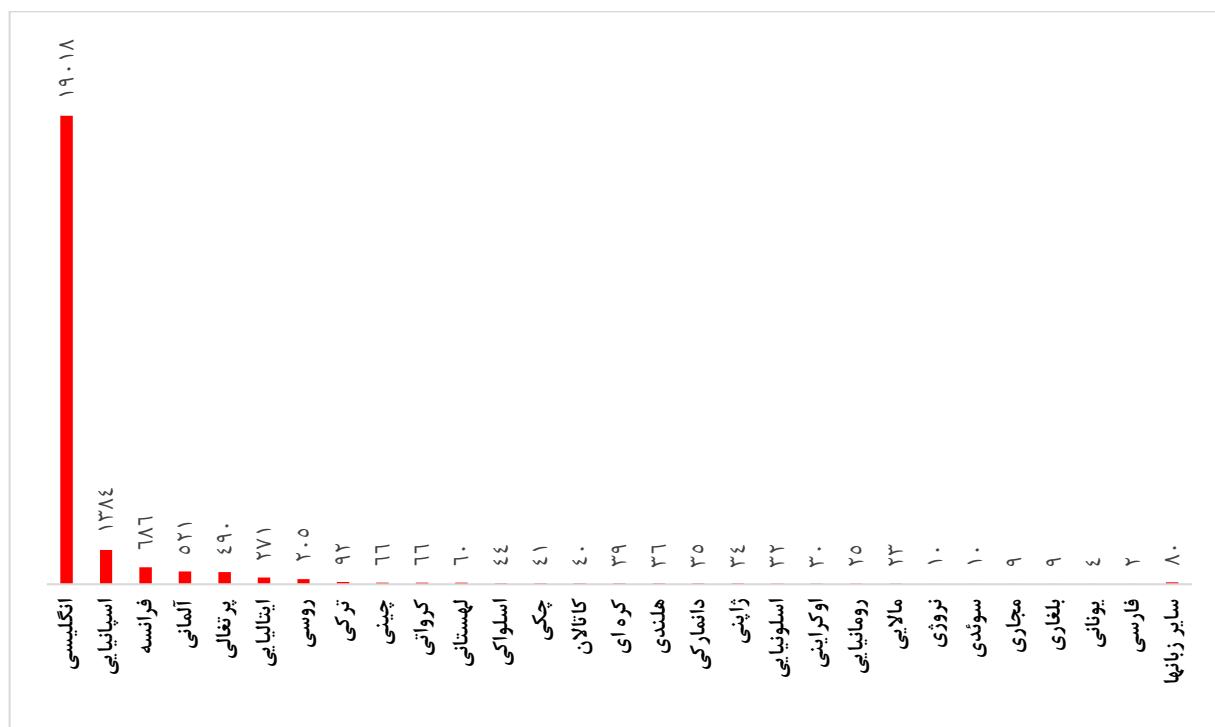
حدود ۲۵ هزار نشریه فعال در اسکوپوس نمایه سازی شده که ۸۷٪ آن به زبان انگلیسی هستند (شکل ۱). بعد از زبان انگلیسی بیشترین تعداد نشریه به زبانهای اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی، چینی، پرتغالی، ایتالیایی و روسی می باشد. نشریات این زبانها به ترتیب ۳،۴٪، ۳،۹٪، ۳،۲٪، ۱،۷٪، ۱،۶٪، ۱،۵٪، ۱،۱٪ و ۱،۱٪ از نشریات اسکوپوس را تشکیل داده اند. برخی نشریات دو یا چند زبانه هستند به همین دلیل تعداد نشریات به تفکیک زبان از تعداد نشریات نمایه شده در اسکوپوس بیشتر است. ۱۵،۰٪ از نشریات نمایه شده در اسکوپوس فارسی هستند.

شکل (۱): تعداد نشریات به تفکیک زبان در اسکوپوس

۳-۴. توزیع زبانی مجلات در پایگاه کلاریویت آنالیتیکس (آی.اس.آی)

حدود ۲۱ هزار نشریه در آی.اس.آی نمایه می شوند که ۹۰٪ آنها انگلیسی هستند (شکل ۲). اگر زبان چینی را جدا کنیم، همانند اسکوپوس زبانهای اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی، پرتغالی و ایتالیایی بیشترین سهم را بعد از زبان انگلیسی به خود اختصاص داده اند. سهم هر کدام از این زبانها به ترتیب ۶,۵٪، ۳,۲٪، ۲,۵٪، ۲,۳٪ و ۱,۲٪ است. برای تنها ۲ نشریه در آی.اس.آی زبان فارسی ذکر شده است. مقایسه توزیع زبانها در اسکوپوس و آی.اس.آی نشان می دهد که در هر دو برخی زبانها و بویژه زبان انگلیسی غالب است، اما در اسکوپوس قدری وزن زبانهای غیر انگلیسی بیشتر است (شکل ۱ و ۲). هر چند تفاوت عمده ای بین آنها وجود ندارد.

شکل (۲): تعداد نشریات به تفکیک زبان در آی.اس.آی

۴-۴. توزیع زبانی مقالات در پایگاههای استنادی

در پایگاه استنادی اسکوپوس هم سهم و هم تعداد مقالات غیر انگلیسی زبان در حال کاهش هستند (شکل ۳). در آی.اس.آی سهم این دسته از مقالات تقریباً ثابت مانده، اما تعداد آنها هر چند ثابت نیست ولی قدری افزایش یافته است (شکل ۴).

شکل (۳): تعداد و سهم مقالات انگلیسی و غیر انگلیسی در اسکوپوس

در سال ۲۰۰۹ در اسکوپوس حدود ۱۲٪ مقالات به زبانهای غیر انگلیسی منتشر می شدند که این رقم در سال ۲۰۱۸ به ۸٪ کاهش یافته است. در فاصله سالهای ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸ در آی.اس.آی سهم مقالات غیرانگلیسی زبان تقریباً ۵٪ بوده است.

شکل (۴): تعداد و سهم مقالات انگلیسی و غیر انگلیسی در آی.اس.آی

۴-۵. توزیع مجلات به تفکیک زبان در حوزه های مختلف موضوعی

در اسکوپوس در تمامی حوزه های موضوعی مجلات انگلیسی بیشترین فراوانی را دارند (جدول ۱). در خصوص سایر زبانها بیشترین سهم مربوط به مجلات علوم اجتماعی و انسانی است. مثلاً مجلات اسپانیایی زبان در حوزه علوم فیزیکی ۱۵۲ مورد هستند در حالیکه تعداد مجلات حوزه علوم اجتماعی و انسانی به همین زبان ۶۹۹ مورد است. اگر زبانها مربوط به کشورهای آسیای جنوبی شرقی یعنی کره ای، ژاپنی و چینی را مستثنی کنیم تقریباً برای سایر زبانها وزن علوم اجتماعی و انسانی بیش از نشریات سایر حوزه ها می باشد.

جدول (۱): تعداد مجلات اسکوپوس برحسب موضوع				
زبان مجله	علوم فیزیکی	علوم زیستی	علوم بهداشتی	علوم اجتماعی و انسانی
انگلیسی	7593	4506	5970	9101

699	248	127	152	اسپانیایی
668	217	95	135	فرانسوی
476	218	75	135	آلمانی
278	75	25	46	ایتالیایی
226	102	78	65	پرتغالی
110	86	47	88	روسی
67	17	9	23	اسلونیایی
65	21	9	13	کرواتی
59	55	14	30	لهستانی
49	34	13	12	چکی
39	15	5	3	هلندی
32	5	3	8	رومانیایی
31	80	84	299	چینی
22	66	19	12	ترکیه ایی
22	9	6	6	مجاری
9	80	35	62	ژاپنی
7	22	12	19	کره ای
4	27	3	6	فارسی
164	50	24	29	سایر زبانها

اگر مجلات نمایه شده در نمایه استنادی منابع نوظهور را نادیده بگیریم، مقایسه سه نمایه نامه دیگر آی.اس.آی مطابق با جدول (۲) نشان می دهد که تعداد مجلات هنر و علوم انسانی زبانهای اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی، پرتغالی، ژاپنی و ایتالیایی بیش از مجلات نمایه شده در نمایه استنادی توسعه یافته علوم است. در همین جدول، مقایسه زبانها بر حسب مجلات در نمایه استنادی منابع نوظهور و سایر نمایه ها نشان می دهد که هرچند بیشتر سهم با مجلات انگلیسی است، اما در مقایسه با سایر نمایه ها، سهم سایر زبانها براساس تعداد مجلات قدری افزایش یافته است.

جدول (۲): تعداد مجلات آی.اس.آی بر حسب موضوع				
زبان مجله	نمایه استنادی توسعه یافته علوم	نمایه استنادی علوم اجتماعی	هنر و علوم انسانی	نمایه استنادی منابع نوظهور
انگلیسی	9711	3532	1838	7258
اسپانیایی	333	222	403	1360
فرانسوی	477	214	642	584
آلمانی	279	153	533	269
پرتغالی	157	63	108	630
ژاپنی	307	72	202	282
ایتالیایی	84	51	304	309
روسی	33	10	35	223
ترکی	28	11	17	100
لهستانی	36	9	31	66
چینی	68	6	17	45
کاتالان	13	9	43	68
رومانیایی	65	12	28	26
کرواتی	17	17	18	67
اسلواکی	17	17	30	38
هلندی	25	16	44	16
چکی	15	14	39	26
دانمارکی	56	14	11	5
فارسی	0	0	0	۲
سایر زبانها	299	96	241	296

۴-۶. کشورهای منتشر کننده مجلات

بیشترین نشریات در اسکوپوس متعلق به آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان، سوئیس، اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، چین و روسیه است. این ۱۰ کشور ۷۵٪ نشریات اسکوپوس را منتشر می کنند (جدول ۳). از ایران ۱۶۷ نشریه در اسکوپوس نمایه می شود. سهم ایران از نشریات اسکوپوس حدود ۰,۶٪ است. مصر و ترکیه در بین کشورهای

اسلامی با ۲۱۳ و ۱۹۷ نشریه عملکردی بهتر ایران از حیث تعداد نشریات نمایه شده در اسکوپوس داشته‌اند. امارات متحده عربی، مالزی و پاکستان نیز از جمله کشورهایی هستند که در جمع ۵۰ کشور برتری که بیشترین تعداد مجلات را در اسکوپوس نمایه کرده‌اند قرار می‌گیرند. از چین ۵۷۴ نشریه در اسکوپوس نمایه می‌شود. به این دلیل که یک نشریه ممکن است در یک یا چند حوزه موضوعی قرار گیرند، جمع تعداد نشریات در حوزه های موضوعی جدول (۳) بیش تعداد نشریات نمایه شده کشور در اسکوپوس است.

اسپانیا، فرانسه، چین و برزیل از جمله کشورهایی هستند که بیش از نشریات انگلیسی، نشریات غیر انگلیسی در اسکوپوس نمایه کرده اند (جدول ۳). به عنوان مثال اسپانیا تعداد ۲۷۱ نشریه انگلیسی و ۵۵۵ نشریه غیرانگلیسی در اسکوپوس نمایه سازی کرده است. همین رقم برای فرانسه ۲۴۹ به ۴۶۳ است. این دو کشور بیشترین نشریات غیرانگلیسی را در حوزه های علوم اجتماعی و انسانی و بهداشتی در آی.اس.آی نمایه کرده‌اند. در بین ۵۰ کشور مورد بررسی که در جدول (۳) نیز فهرست شده اند ۱۲ کشور نشریات غیرانگلیسی را بیش از نشریات انگلیسی زبان در آی.اس.آی نمایه کرده‌اند.

جدول (۳): توزیع نشریات اسکوپوس بر حسب محل نشر (۵۰ کشور با بیشترین تعداد نشریات نمایه شده)

کشور	علوم فیزیکی		علوم زیستی		علوم بهداشتی		علوم اجتماعی و انسانی	
	غیرانگلیسی	انگلیسی	غیرانگلیسی	انگلیسی	غیرانگلیسی	انگلیسی	غیرانگلیسی	انگلیسی
آمریکا	15	2033	12	1108	18	1784	54	2687
انگلستان	20	1621	18	1039	28	1540	53	2972
هلند	11	882	17	579	40	557	108	839
آلمان	110	655	52	330	179	325	241	430
سوئیس	16	300	14	169	32	191	38	171
اسپانیا	60	40	31	30	119	50	345	181
فرانسه	60	62	46	43	124	56	233	131
ایتالیا	40	83	20	55	76	99	177	152
چین	287	122	71	46	64	46	14	20
روسیه	69	192	45	59	78	34	86	56
برزیل	53	44	66	62	89	66	141	58
هند		127		135	3	197		76
ژاپن	64	148	33	70	75	74	9	24
لهستان	31	114	16	59	52	62	63	97

142	50	62	15	26	4	66	4	کانادا
41	8	83	21	49	12	90	18	کره جنوبي
11		105	1	65		95		مصر
42	19	56	65	26	19	32	12	ترکيه
61	54	16	31	30	12	33	9	جمهوری چک
70	42	13	6	25	4	69	15	رومانی
42	60	21	22	17	9	35	13	کرواسی
81		47		39		39		استرالیا
15	2	63	25	40	2	52	7	ایران
77	72	12	9	8	4	13	5	بلژیک
40		22	1	11		105		سنگاپور
27	65	2	19	11	17	9	19	کلمبیا
2		65		74		27		امارات متحده عربی
26	61	4	12	9	13	12	17	شیلی
18	53	6	23	9	12	15	14	مکزیک
39	44	5	2	5	2	16	13	اسلوانی
39	7	19	1	19	2	38	1	مالزی
26	25	7	10	14	6	32	6	مجارستان
35	11	17	7	9	7	30	3	تایوان
35	8	22	2	12		19		آفریقای جنوبی
23	10	7	7	6	2	36	1	سیبری
21	19	4	4	12	2	15	8	اسلواکی
16		26		28		14		زلاندنو
4	21	4	16	7	17	5	10	آرژانتین
22	34	5	7	2	2	5	5	پرتغال
19	18	1	11	9	6	10	3	اتریش
11		20		18		18		پاکستان
8	4	5	4	5	3	26	12	اوکراین
23	10	2	1	1	1	24	3	لیتوانی
13	14	4		14	1	17	2	فنلاند
12	5	19	10	14	1	3		یونان
8		16	1	18		20	1	تایلند
17	3	8		11	1	22		اندونزی
6	3	7	9	15	3	19		بلغارستان
18	10	6	2	5	1	13	2	سوئد
16	16			4		5		استونی

آمریکا، انگلستان، اسپانیا، هلند، آلمان، برزیل، ایتالیا، فرانسه، سوئیس و کانادا ۱۰ کشوری هستند که بیشترین نشریات آی.اس.آی را منتشر می کنند (جدول ۴). این کشورها تقریباً حدود ۸۰٪ نشریات این پایگاه استنادی را در اختیار دارند. ایران بعد از ترکیه بیشترین تعداد نشریات را در آی.اس.آی در اختیار دارد. از جمهوری اسلامی ایران ۱۱۸ نشریه در این پایگاه نمایه سازی می شود. این رقم مربوط به سال ۲۰۱۸ است. در سال ۲۰۲۰ تعداد نشریات ایران به ۱۵۳ مورد افزایش یافت. مالزی، اندونزی و امارات متحده عربی از دیگر کشورهای اسلامی هستند که در دسته ۵۰ کشور برتری که بیشترین تعداد مجلات را منتشر می کنند قرار می گیرند.

اسپانیا، برزیل، ایتالیا، فرانسه، کلمبیا، شیلی، کرواسی، جمهوری چک، بلژیک، آرژانتین و مکزیک کشورهایی هستند که هم بیش از ایران در آی.اس.آی مجله منتشر می کنند و هم بیش از آنکه نشریات انگلیسی را در پایگاه آی.اس.آی نمایه کرده باشند، نشریات غیرانگلیسی نمایه سازی کرده اند. در بین ۵۰ کشوری که بیشترین تعداد مجلات را در آی.اس.آی نمایه سازی کرده اند ۲۰ کشور بیشتر از نشریات انگلیسی، نشریات غیر انگلیسی در آی.اس.آی نمایه کرده اند. ۶۹٪ نشریات اسپانیا غیرانگلیسی هستند. همین رقم برای برزیل، ایتالیا و فرانسه به ترتیب ۶۷٪، ۵۸٪ و ۶۰٪ است. سهم نشریات غیرانگلیسی از کل نشریات نمایه شده در آی.اس.آی برای کشورهای کلمبیا، شیلی، کرواسی، جمهوری چک، بلژیک، آرژانتین و مکزیک به ترتیب ۶۷٪، ۶۴٪، ۵۹٪، ۵۵٪، ۶۶٪، ۷۱٪ و ۶۲٪ است. سهم نشریات غیرانگلیسی ایران در نمایه آی.اس.آی بسیار ناچیز است.

جدول (۴): توزیع نشریات آی.اس.آی بر حسب محل نشر (۵۰ کشور با بیشترین تعداد نشریات نمایه شده)								
کشور	نمایه استنادی علوم اجتماعی		نمایه استنادی توسعه یافته علوم		هنر و علوم انسانی		نمایه استنادی منابع نوظهور	
	غیرانگلیسی	انگلیسی	غیرانگلیسی	انگلیسی	غیرانگلیسی	انگلیسی	غیرانگلیسی	انگلیسی
آمریکا	124	1399	358	3645	326	599	78	1010
انگلستان	102	1102	131	2077	214	394	68	1314
اسپانیا	87	48	86	66	160	47	778	346

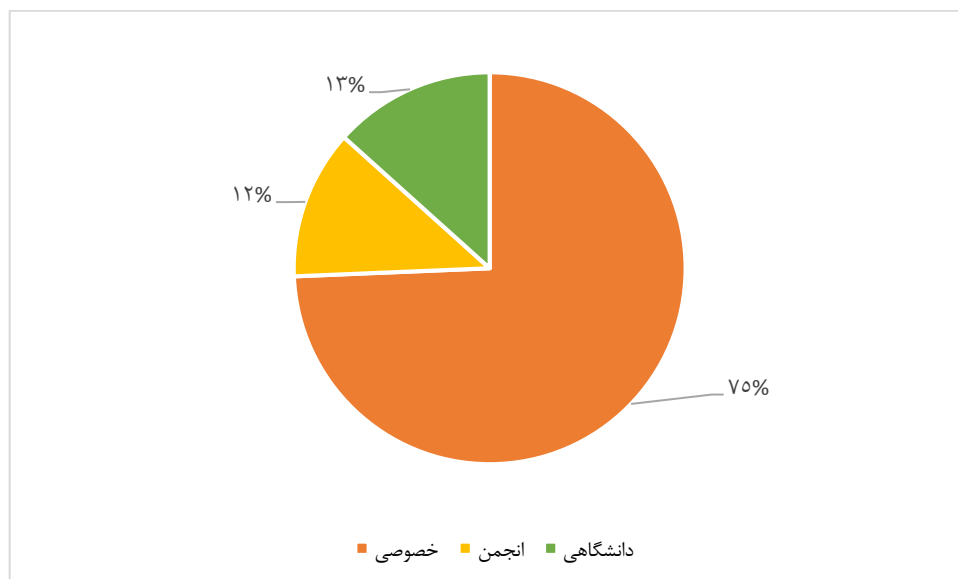
288	53	104	113	704	56	210	49	هلند
246	85	108	253	491	178	121	70	آلمان
174	425	12	37	99	122	18	40	برزیل
206	264	50	188	122	63	13	16	ایتالیا
77	103	53	186	152	129	25	34	فرانسه
186	22	14	23	342	58	57	18	سوئیس
125	74	34	50	91	54	31	22	کانادا
176	85	9	13	124	44	10	4	لهستان
110	129	7	22	62	14	4	6	روسیه
94	193	2	6	10	15	5	10	کلمبیا
122	82	6	12	46	21	8	7	ترکیه
56	14	6	8	152	42	2	2	ژاپن
175	2	4	0	92	2	6	0	هند
86	34	6	7	90	10	12	1	کره جنوبی
26	50	14	44	27	33	18	30	شیلی
50	72	10	32	30	24	6	11	کرواسی
26	31	18	58	46	18	13	18	جمهوری چک
102	6	16	4	54	1	36	1	استرالیا
132	0	6	0	66	2	10	0	زلاندنو
67	38	6	16	45	21	7	5	رومانی
11	7	31	98	16	14	6	6	بلژیک
30	90	2	6	14	25	6	9	آرژانتین
25	50	2	2	28	34	11	21	مکزیک
52	15	10	14	28	4	16	14	آفریقای جنوبی
51	0	3	0	82	4	6	0	سنگاپور
14	23	6	35	10	7	6	26	اسلوانی
76	2	0	0	40	0	0	0	ایران
40	54	0	0	4	2	0	0	اوکراین
26	34	2	3	15	11	2	4	سیبری
23	37	6	14	10	3	3	0	پرتغال
18	17	4	7	34	8	5	2	اتریش
14	20	6	24	16	5	4	4	اسکواکی
19	11	5	11	21	0	6	10	نروژ
22	6	6	8	29	3	5	1	تایوان
48	16	1	0	11	2	1	0	مالزی
13	3	4	10	24	11	4	3	مجارستان
13	0	6	18	18	0	7	6	سوئد
10	31	1	1	6	10	0	1	ونزوئلا

45	14	0	0	1	0	0	0	اندونزی
6	0	3	0	38	2	6	0	ایرلند
17	17	1	3	13	2	0	0	بلغارستان
15	28	0	0	2	3	0	0	کاستاریکا
11	2	2	4	14	6	6	2	لیتوانی
11	6	2	2	17	3	1	1	یونان
10	22	0	0	1	2	1	2	اکوادور
2	0	0	0	30	1	0	0	امارات متحده عربی
11	22	0	0	0	0	0	0	پرو

۴-۷. سهم ناشران خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی از مجلات اسکوپوس

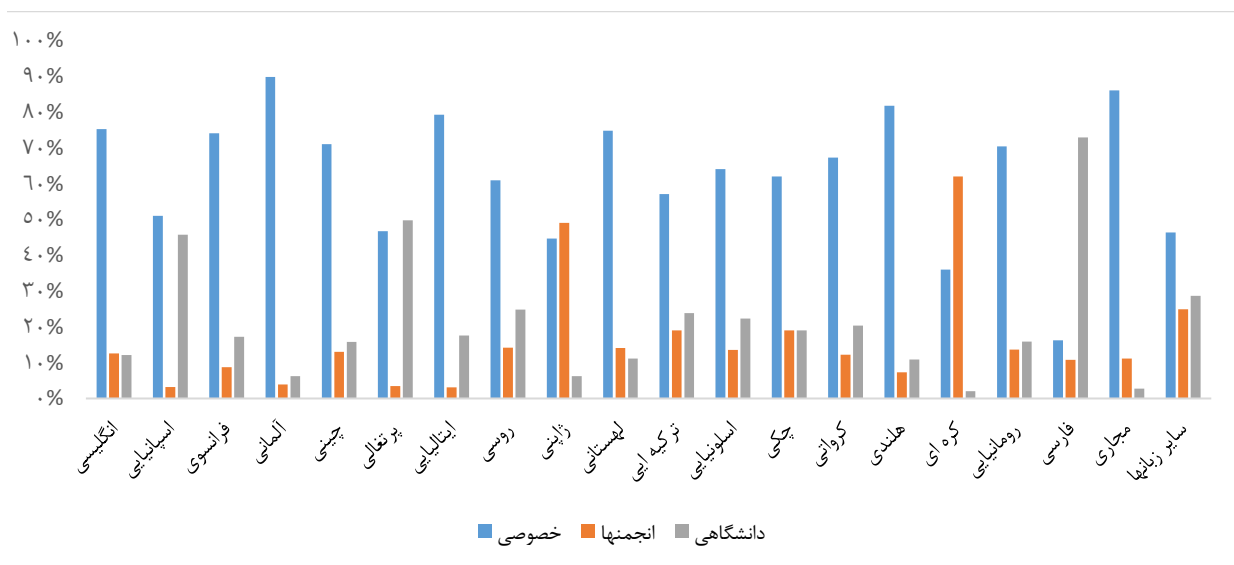
حدود 75٪ نشریات نمایه شده در اسکوپوس توسط ناشران خصوصی منتشر می شوند. 13٪ از ناشران

دانشگاهی و 12٪ دیگر انجمن ها هستند.

شکل (۵): توزیع مجلات اسکوپوس بر حسب نوع ناشر

ناشران خصوصی عمده مجلات دنیا را منتشر می کنند. به ترتیب ۰/۹۰٪، ۰/۸۶٪، ۰/۸۲٪، ۰/۷۹٪، ۰/۷۵٪ و ۰/۷۵٪ نشریات آلمانی، مجاری، هلندی، ایتالیایی، انگلیسی و لهستانی توسط ناشران خصوصی منتشر می شوند. در مقابل ۱۶٪ و ۳۶٪ نشریات فارسی و کره‌ای زبان توسط ناشران خصوصی منتشر می شوند. انجمن‌ها در کره و ژاپن در انتشار مجلات فعال هستند. ۶۲٪ نشریات کره‌ای زبان و ۴۹٪ نشریاتی ژاپنی زبان توسط انجمن‌ها منتشر می گردند. در مقابل ۷۳٪ نشریات فارسی زبان توسط دانشگاهها منتشر می گردند که بالاترین رقم در بین کلیه زبانها است. تنها ۲٪ نشریاتی که به زبان کره ای توسط ناشران دانشگاهی منتشر می شوند (شکل ۶).

شکل (۶): توزیع مجلات اسکوپوس بر حسب نوع ناشر و زبان نشر مجلات

برحسب مجلات نمایه شده در اسکوپوس، کلمبیا، شیلی، ایران، مالزی و برزیل به ترتیب کشورهایایی هستند که بیشترین تعداد نشریات آنها توسط دانشگاهها منتشر می شوند که رقمی بین ۰/۷۶٪ تا ۰/۴۸٪ را شامل می شود. در مقابل آلمان، سوئیس، سنگاپور، امارات متحده عربی و هلند بیشتر به ناشران خصوصی تمایل دارند و تنها حدود ۰/۱٪ مجلات آنها توسط دانشگاهها منتشر می گردند.

جدول (۵): سهم انواع ناشران از مجلات اسکوپوس بر حسب کشور - ۵۰ کشور برتر بر حسب تعداد مجلات			
کشور	دانشگاهی	انجمنها	خصوصی
کلمبیا	76%	0%	24%
شیلی	72%	1%	27%
ایران	67%	15%	18%
مالزی	57%	21%	22%
برزیل	48%	4%	49%
تایلند	46%	25%	29%
لیتوانی	44%	2%	54%
اسپانیا	42%	5%	53%
مکزیک	41%	4%	55%
اندونزی	40%	11%	49%
رومانی	39%	16%	45%
پرتغال	39%	9%	52%
سیبری	36%	14%	50%
اسلواکی	33%	3%	63%
استونی	33%	20%	47%
اسلوانی	32%	18%	50%
سوئد	30%	22%	48%
کانادا	27%	34%	39%
ترکیه	27%	22%	51%
جمهوری چک	27%	19%	54%
کرواسی	27%	17%	56%
پاکستان	20%	35%	44%
بلغارستان	20%	10%	71%
آرژانتین	19%	3%	77%
چین	18%	10%	72%
روسیه	16%	7%	77%
مجارستان	16%	7%	77%
ایتالیا	15%	4%	81%
لهستان	15%	10%	75%
استرالیا	15%	26%	58%
بلژیک	14%	11%	75%
تایوان	14%	53%	33%
انگلستان	13%	4%	83%
ژاپن	11%	52%	37%
آفریقای جنوبی	11%	29%	60%

69%	20%	11%	زلاندنو
69%	21%	10%	آمریکا
50%	40%	10%	فنلاند
81%	10%	9%	فرانسه
39%	53%	8%	یونان
50%	44%	6%	اوکراین
32%	63%	5%	کره جنوبی
90%	6%	5%	مصر
75%	20%	5%	اتریش
57%	41%	2%	هند
98%	1%	1%	آلمان
95%	4%	1%	سوئیس
94%	5%	1%	سنگاپور
98%	1%	1%	امارات متحده عربی
99%	1%	0%	هلند

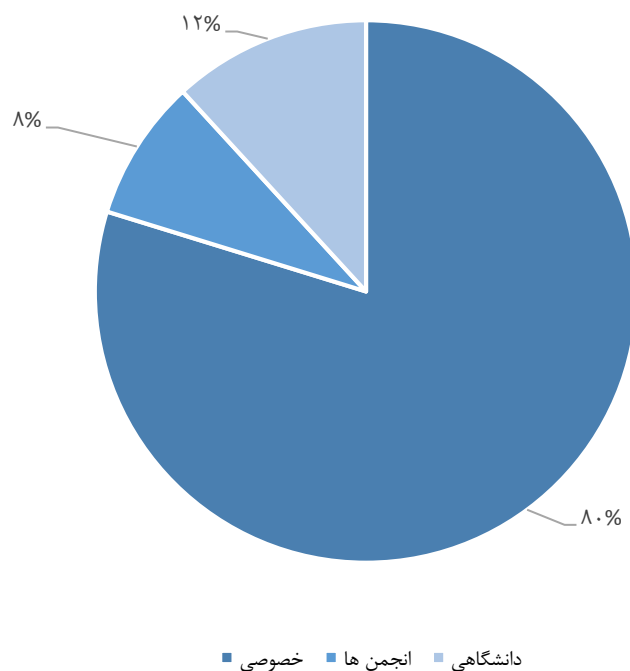
۴-۸. سهم ناشران خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی از مجلات آی.اس.آی

۸۰٪ ناشران مجلات نمایه شده در آی.اس.آی را بنگاههای خصوصی تشکیل می دهند. از ۲۰٪ سهم باقی

مانده ۸٪ سهم انجمن ها و ۱۲٪ سهم ناشران دانشگاهی است (شکل ۷). بنابراین سهم ناشران خصوصی در

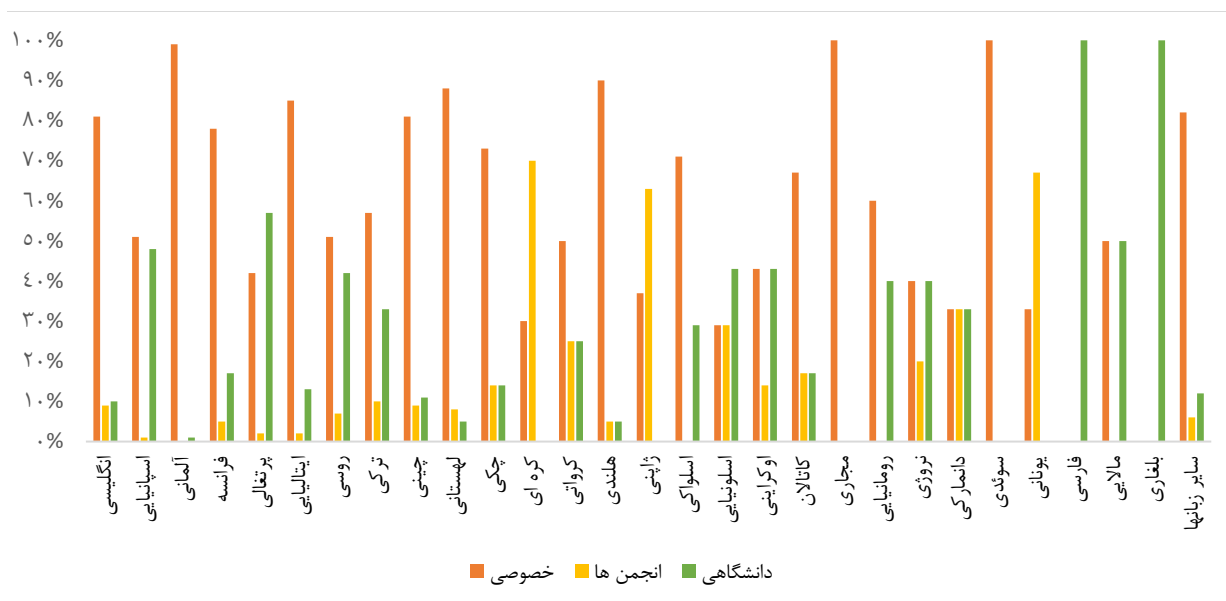
آی.اس.آی به نسبت اسکوپوس بیشتر است. این وضعیت در خصوص نشریات وابسته به انجمن های علمی نیز

صادق است (شکل ۵ و ۷).

شکل (۷): توزیع مجلات آی.اس.آی بر حسب نوع ناشر

۵۱٪ نشریات اسپانیایی زبان توسط ناشران خصوصی منتشر می شوند. این رقم برای نشریات آلمانی ۹۹٪ است. وضعیت نشریات روسی زبان نیز مشابه زبان اسپانیایی است. بخش عمده نشریات زبانهای فرانسه و ایتالیایی نیز توسط ناشران خصوصی منتشر می شوند. این رقم برای نشریات پرتغالی زبان حدود ۴۲٪ است. بنابراین ناشران خصوصی در انتشار نشریاتی که قابلیت نمایه سازی در آی.اس.آی را داشته اند نقش مهمی دارند. بعد از ناشران خصوصی این ناشران دانشگاهی هستند که بیشترین تعداد نشریات را در آی.اس.آی نمایه سازی کرده اند، اما نقش ناشران خصوصی بسیار پر رنگ تر است (شکل ۸).

شکل (۸): توزیع مجلات آی.اس.آی بر حسب نوع ناشر و زبان نشر مجلات

کشورهای آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان و سوئیس ۵ کشوری هستند که بیشترین تعداد مجلات را در آی.اس.آی نمایه کرده‌اند. غالب نشریات این کشورها توسط ناشران خصوصی منتشر می‌شود (جدول ۶). نقش انجمن‌ها و ناشران دانشگاهی در آمریکا تقریباً یکسان است. هر چند در خصوص ایران سهم ناشران دانشگاهی در مجلات نمایه شده در آی.اس.آی در مقایسه با اسکوپوس کمتر است، اما در بین این ۵۰ کشور با یک سهم ۵۵ درصدی ایران رتبه هفتم دنیا از لحاظ سهم ناشران دانشگاهی را دارد.

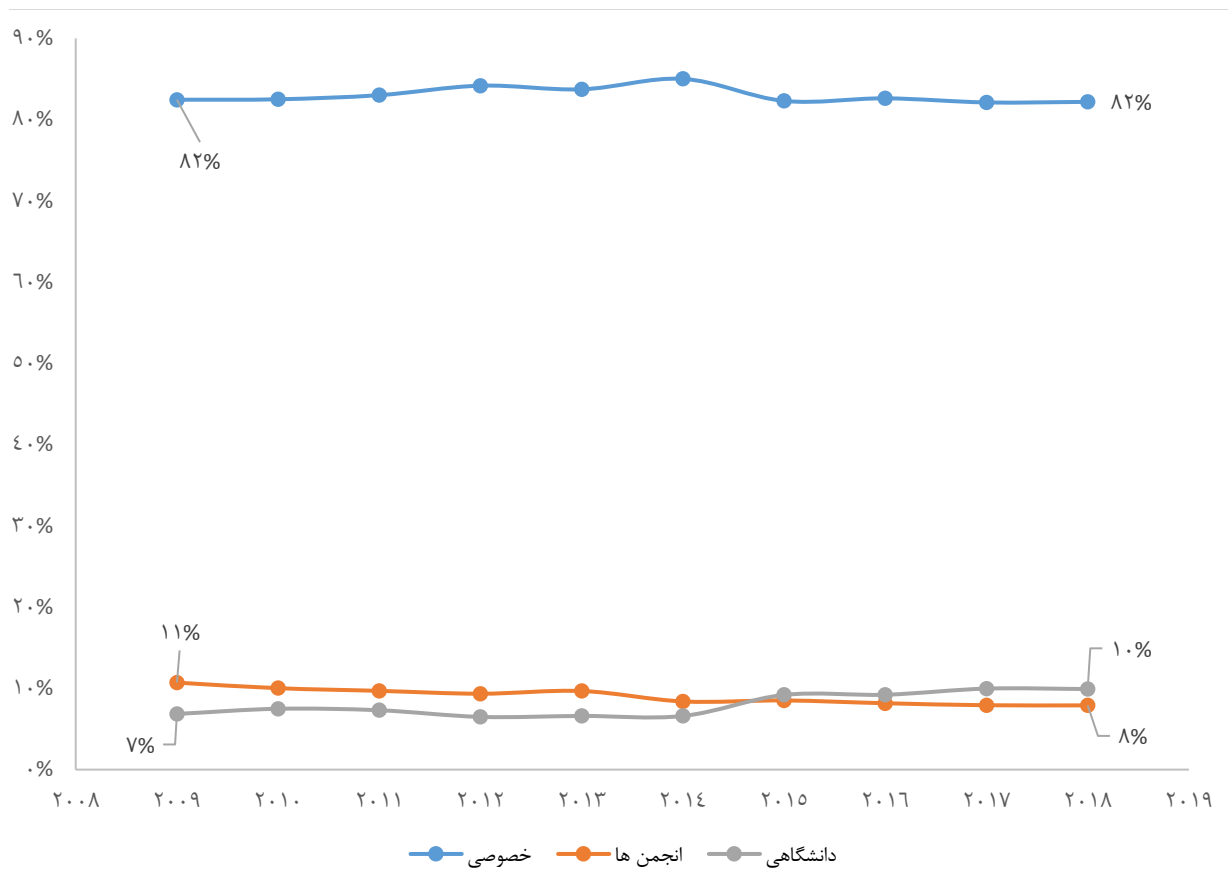
کشور	خصوصی	انجمن ها	دانشگاهی
آمریکا	82%	10%	8%
انگلستان	86%	3%	10%
هلند	99%	1%	0%
آلمان	99%	1%	0%
سوئیس	95%	5%	0%
اسپانیا	54%	3%	43%
ایتالیا	90%	1%	9%

10%	3%	87%	فرانسه
50%	4%	46%	برزیل
1%	22%	77%	هند
12%	7%	81%	لهستان
8%	41%	51%	ژاپن
25%	20%	55%	کانادا
17%	6%	77%	چین
25%	15%	60%	ترکیه
7%	57%	36%	کره جنوبی
18%	15%	67%	استرالیا
39%	4%	57%	روسیه
2%	2%	97%	سنگاپور
37%	11%	53%	رومانی
55%	9%	37%	ایران
34%	17%	49%	جمهوری چک
24%	25%	51%	کرواسی
21%	22%	57%	آفریقای جنوبی
3%	11%	86%	زلاندنو
70%	0%	30%	شیلی
84%	0%	16%	کلمبیا
18%	14%	68%	بلژیک
32%	2%	66%	مکزیک
2%	8%	90%	اتریش
0%	2%	98%	ایرلند
18%	32%	50%	تایوان
66%	8%	26%	مالزی
5%	38%	57%	یونان
43%	9%	49%	اوکراین
29%	0%	71%	آرژانتین
6%	6%	88%	نروژ
69%	3%	28%	لیتوانی
19%	0%	81%	مجارستان
31%	14%	55%	سیبری
29%	21%	50%	اسلوانی
41%	4%	56%	اسکواکی
25%	4%	71%	پرتغال
4%	0%	96%	بلغارستان
50%	9%	41%	اندونزی

سوئد	86%	14%	0%
پاکستان	39%	33%	28%
امارات متحده عربي	88%	6%	6%
فنلاند	75%	25%	0%
ونزوئلا	31%	0%	69%
سایر کشورها	27%	7%	67%

۹-۴. سهم انواع ناشران از نشریات نمایه شده در آی.اس.آی در طول زمان

علیرغم افزایش تعداد مجلات در فاصله سالهای ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸، سهم ناشران خصوصی از کل مجلات علمی نمایه شده در آی.اس.آی تقریباً ثابت مانده است (شکل ۹). سهم ناشران دانشگاهی از ۷٪ به ۱۰٪ افزایش یافته و سهم انجمن ها از ۱۱٪ به ۸٪ کاهش یافته است. بنابراین ناشران خصوصی همچنان بیشترین سهم را دارند، اما سهم انجمن ها در طول زمان کاهش یافته است. هر چند سهم ناشران دانشگاهی در طول زمان افزایش یافته است، اما آنها در سال ۲۰۱۸ حدود ۱۰٪ از نشریات نمایه شده در آی.اس.آی را در اختیار داشته اند.

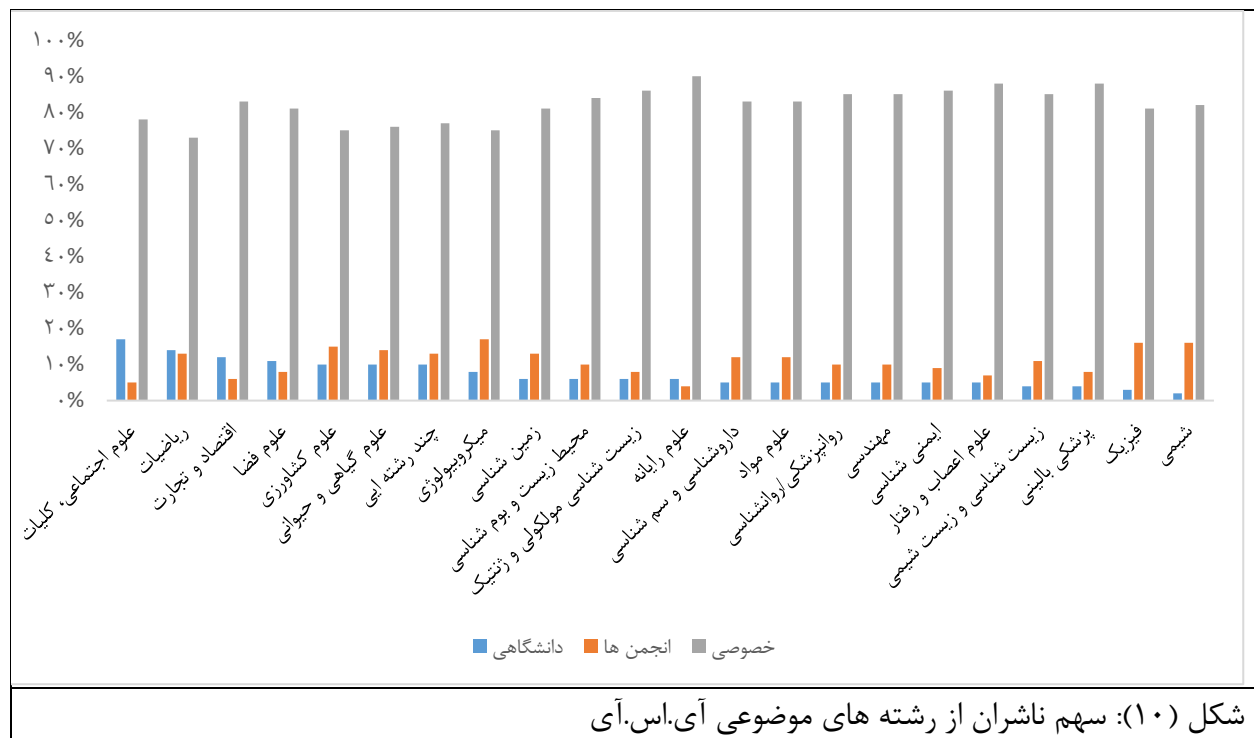
شکل (۹): رشد سهم انواع ناشران از نشر مجلات علمی

۴-۱۰. سهم ناشران مختلف از انتشار مجلات علمی در حوزه های موضوعی مختلف

سهم ناشران خصوصی از مجلات علمی نمایه شده در آی.اس.آی بالاست، اما در رشته های موضوعی مختلف متفاوت است. ۹۰٪ نشریات در علوم رایانه متعلق به ناشران خصوصی است. بعد از علوم رایانه تمرکز ناشران خصوصی بر پزشکی بالینی و علوم اعصاب و رفتار است. سهم ناشران خصوصی از این دو حوزه ۸۸٪ است. ناشران خصوصی علاقه کمتری به رشته های مانند ریاضیات، میکروبیولوژی و علوم کشاورزی دارند. سهم ناشران از این سه حوزه به ترتیب ۷۳٪، ۷۵٪ و ۷۵٪ است.

انجمن بیش از هر رشته ای در میکروبیولوژی، شیمی، فیزیک، علوم کشاورزی و علوم گیاهی و حیوانی فعال هستند. سهم انجمن ها از نشریات علمی نمایه شده در آی.اس.آی در این رشته های موضوعی به ترتیب ۱۷٪، ۱۶٪، ۱۶٪، ۱۵٪ و ۱۴٪ است. در مقابل کمترین سهم انجمن ها از رشته های موضوعی علوم رایانه، علوم اجتماعی، کلیات، اقتصاد و تجارت و علوم اعصاب و رفتار است که بین ۴٪ تا ۷٪ می باشد.

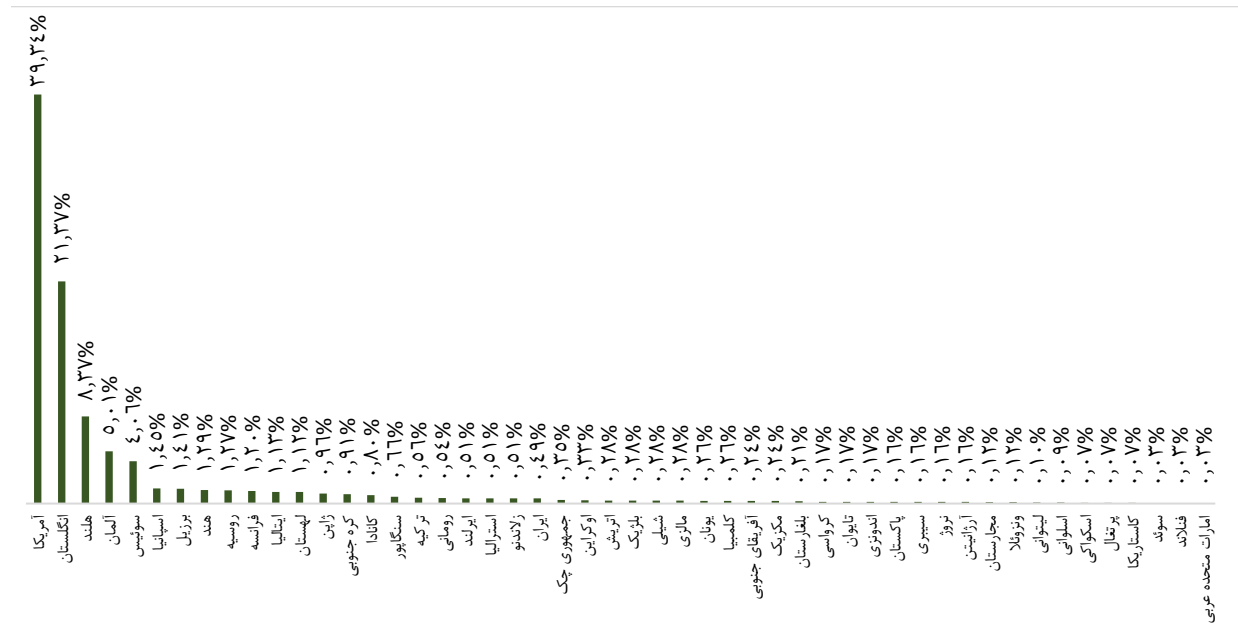
ناشران دانشگاهی بیشتر در علوم اجتماعی، کلیات، ریاضیات، اقتصاد و تجارت، علوم فضا، علوم کشاورزی، علوم گیاهی و حیوانی و چند رشته ایی فعالند. سهم ناشران دانشگاهی در این رشته ها به ترتیب بین ۱۷٪ تا ۱۰٪ است.

۴-۱۱. سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی در طول زمان

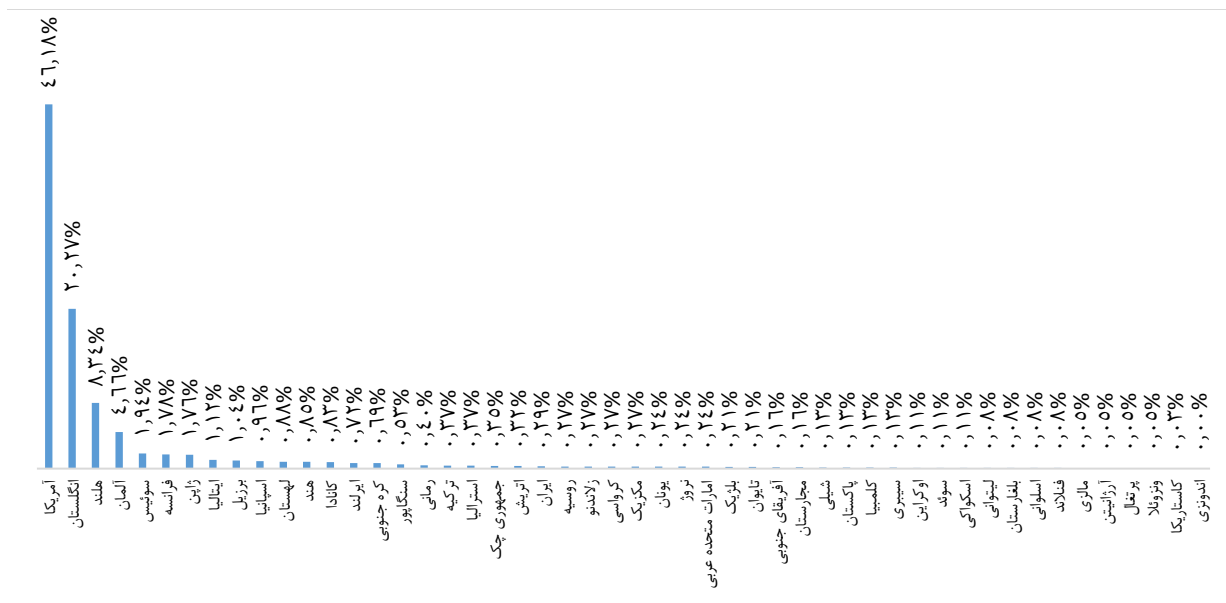
در سال ۲۰۱۸ آمریکا ۴۰٪ مجلات آی.اس.آی را در اختیار داشت. این رقم برای کشورهای انگلستان، هلند، آلمان و سوئیس به ترتیب ۲۱٪، ۸٪، ۵٪ و ۴٪ بود. بعد از این ۵ کشور کشورهای اسپانیا، برزیل، هند، روسیه،

فرانسه، ایتالیا و لهستان هر کدام سهمی بین ۱٪ تا ۵٫۱٪ از مجلات آی.اس.آی را در اختیار دارند. اما این سهم در طول زمان برای برخی کشورها افزایش و برای برخی دیگر کاهش یافته است.

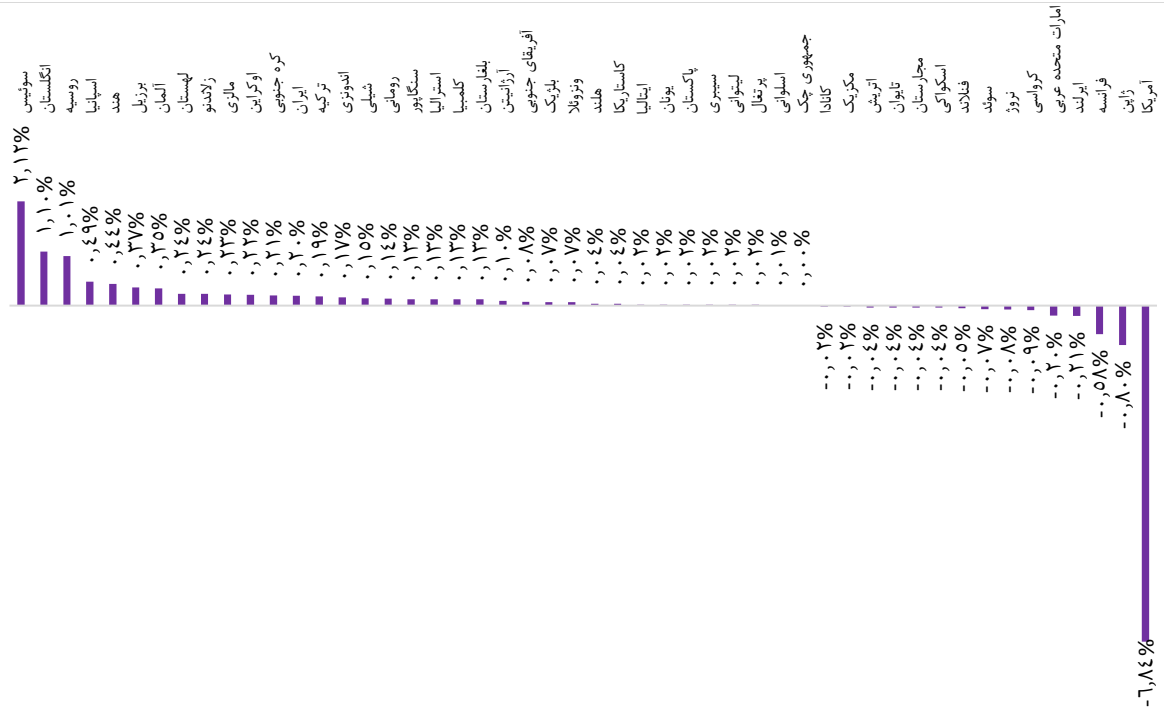
شکل (۱۱): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی در سال ۲۰۱۸

در سال ۲۰۰۹ آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان، سوئیس و فرانسه بیشترین تعداد مجلات را در آی.اس.آی نمایه کرده بودند. در مقایسه با سال ۲۰۱۸ فرانسه چند پله به عقب رفته و جایگاه پنجم به سوئیس رسیده است. اسپانیا، برزیل، هند و روسیه از کشورهایی هستند که در انتشار مجلات علمی فعالانه تر عمل کرده اند.

شکل (۱۲): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی در سال ۲۰۰۹

علیرغم افزایش تعداد نشریات نمایه شده در آی.اس.آی سهم برخی کشورها افزایش یافته است. سوئیس، انگلستان، روسیه، اسپانیا، هند و برزیل از جمله این کشورها هستند. این ۵ کشور به ترتیب ۰.۲٪، ۰.۱٪، ۰.۱٪، ۰.۵٪ و ۰.۵٪ افزایش سهم داشته اند. برای محاسبه افزایش یا کاهش سهم هر کشور، سهم آن کشور در سال ۲۰۰۹ با میزان سهم همان کشور در سال ۲۰۱۸ مقایسه گردید. آمریکا بیشترین کاهش سهم را داشته است. این کشور حدود ۰.۷٪ از سهم نشریات خود را از دست داده است. بعد از این کشور ژاپن و فرانسه بیشترین کاهش سهم را داشته اند (شکل ۱۳).

شکل (۱۳): افزایش و کاهش سهم کشورها از انتشار مجلات نمایه شده در آی.اس.آی: مقایسه سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۰۹

۴-۱۲. سهم کشورها از مجلات حوزه های مختلف موضوعی در آی.اس.آی

براساس جدول (۷) پنج کشور آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان و سوئیس بزرگترین ناشران مجلات علمی در اکثر رشته های علمی هستند. آنها بیشترین سهم نشریات آی.اس.آی را به خود اختصاص داده اند. این پنج کشور در چند رشته ایها ۸۲٪، علوم فضا ۷۸٪، علوم رایانه ۹۰٪، فنی و مهندسی ۸۶٪، محیط زیست و بوم شناسی ۸۰٪، علوم گیاهی و حیوانی ۷۰٪، علوم کشاورزی ۶۶٪، فیزیک ۸۰٪، علوم مواد ۸۰٪، زمین شناسی ۷۵٪، شیمی ۸۳٪، زیست شناسی و زیست شیمی ۸۴٪، ریاضیات ۷۶٪، میکروبیولوژی ۸۰٪، علوم اعصاب و رفتار ۸۶٪، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک ۸۹٪، روانپزشکی و روانشناسی ۸۹٪، داروشناسی و سم شناسی ۷۸٪، پزشکی بالینی ۸۰٪، ایمنی شناسی ۸۴٪، علوم اجتماعی، کلیات ۸۸٪ و اقتصاد و تجارت ۹۰٪ نشریات نمایه شده در آی.اس.آی را منتشر می کنند.

جمهوری اسلامی ایران در حوزه های مهندسی، علوم گیاهی و حیوانی، علوم کشاورزی، ریاضیات، میکروبیولوژی، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، داورشناسی و سم شناسی، پزشکی بالینی، ایمنی شناسی و علوم اجتماعی، کلیات در آی.اس.آی نشریه دارد. سهم ایران از این حوزه ها بین ۰,۰۹٪ تا ۱,۶۷٪ از کل نشریه هر یک از این حوزه ها است. (جدول ۷).

جدول (۷ الف): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه								
کشور	چند رشته ای	علوم فضا	علوم رایانه	مهندسی	محیط زیست و بوم شناسی	علوم گیاهی و حیوانی	علوم کشاورزی	فیزیک
آمریکا	24.59%	28.87%	43.93%	40.22%	35.73%	33.02%	29.03%	33.76%
انگلستان	36.07%	31.96%	19.21%	27.28%	21.82%	16.92%	17.37%	26.03%
هلند	11.48%	11.34%	19.21%	10.00%	13.91%	9.52%	9.43%	10.82%
آلمان	1.64%	1.03%	3.75%	4.35%	6.47%	7.05%	4.22%	5.67%
سوئیس	8.20%	5.15%	3.75%	3.80%	4.32%	2.23%	3.72%	3.61%
هند	4.92%	3.09%	0.66%	0.87%	1.20%	0.94%	3.97%	1.80%
فرانسه	1.64%	2.06%	1.10%	0.87%	1.20%	2.59%	2.23%	0.77%
برزیل	3.28%	1.03%	0.44%	0.33%	1.20%	3.29%	5.96%	0.52%
ژاپن	0.00%	0.00%	0.66%	1.20%	1.20%	2.94%	2.48%	0.52%
کانادا	3.28%	2.06%	0.66%	0.65%	1.20%	1.53%	0.99%	1.03%
لهستان	0.00%	2.06%	0.00%	1.30%	2.40%	1.76%	1.24%	1.55%
کره جنوبی	0.00%	1.03%	0.88%	2.17%	0.24%	0.47%	1.49%	0.52%
روسیه	0.00%	3.09%	0.66%	0.11%	0.24%	0.71%	0.25%	3.87%
سنگاپور	0.00%	1.03%	1.55%	0.87%	0.24%	0.12%	0.00%	4.90%
اسپانیا	0.00%	0.00%	0.00%	0.33%	0.96%	0.82%	1.24%	0.00%
ایتالیا	0.00%	0.00%	0.00%	0.11%	0.24%	1.18%	1.99%	0.52%
آفریقای جنوبی	1.64%	1.03%	0.22%	0.43%	0.96%	1.06%	0.74%	0.26%
بلغارستان	1.64%	1.03%	0.22%	0.11%	0.96%	1.06%	0.99%	0.26%
مالزی	1.64%	1.03%	0.44%	0.11%	0.24%	0.35%	0.74%	0.26%
رومانی	0.00%	0.00%	0.44%	0.43%	0.24%	0.35%	0.50%	0.77%
زلاندنو	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.24%	0.35%	0.00%	0.00%
ترکیه	0.00%	0.00%	0.00%	0.33%	0.48%	0.94%	0.74%	0.00%

0.00%	1.74%	1.06%	0.00%	0.22%	0.22%	0.00%	0.00%	جمهوری چک
0.00%	0.25%	0.12%	0.24%	0.11%	0.22%	0.00%	0.00%	ایرلند
0.00%	0.74%	1.76%	0.72%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	استرالیا
0.26%	0.25%	1.06%	0.24%	0.22%	0.44%	0.00%	0.00%	اتریش
0.26%	0.50%	1.18%	0.48%	0.11%	0.00%	1.03%	0.00%	مکزیک
0.00%	0.25%	0.47%	0.00%	0.22%	0.00%	0.00%	0.00%	ایران
0.00%	0.50%	0.59%	0.00%	0.65%	0.00%	0.00%	0.00%	کرواسی
0.00%	0.74%	0.59%	0.48%	0.11%	0.00%	0.00%	0.00%	شیلی
0.00%	0.50%	0.35%	0.48%	0.22%	0.00%	0.00%	0.00%	مجارستان
0.26%	0.25%	0.12%	0.00%	0.22%	0.22%	1.03%	0.00%	اسکواکی
0.00%	0.25%	0.12%	0.00%	0.22%	0.22%	1.03%	0.00%	سیبری
0.26%	0.25%	0.12%	0.24%	0.65%	0.44%	0.00%	0.00%	لیتوانی
0.00%	0.00%	0.24%	0.24%	0.43%	0.44%	0.00%	0.00%	تایوان
0.00%	0.25%	0.24%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	آرژانتین
0.00%	0.74%	0.47%	0.00%	0.33%	0.00%	0.00%	0.00%	کلمبیا
0.26%	0.25%	0.59%	0.72%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	فنلاند
0.00%	0.00%	0.12%	0.00%	0.33%	0.00%	0.00%	0.00%	اسلوانی
0.00%	0.50%	0.47%	0.00%	0.11%	0.00%	0.00%	0.00%	نروژ
0.00%	0.74%	0.35%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	بلژیک
0.00%	0.50%	0.47%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	پاکستان
0.00%	0.74%	0.12%	0.24%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	ونزوئلا
0.00%	0.00%	0.24%	0.24%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	یونان
1.29%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	اوکراین
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	سوئد
0.00%	0.50%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	پرتغال
0.00%	0.25%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	امارات متحده عربی
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	اندونزی

جدول (۷ب): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه

کشور	علوم مواد	زمین شناسی	شیمی	زیست شناسی و زیست شیمی	ریاضیات	میکروبیولوژی	علوم اعصاب و رفتار	زیست شناسی مولکولی و ژنتیک	روانپزشکی / روانشناسی
آمریکا	28.13%	33.97%	36.07%	39.64%	38.10%	32.78%	43.70%	42.35%	49.06%
انگلستان	30.26%	18.14%	21.54%	26.63%	13.74%	28.89%	23.14%	29.23%	28.43%
هلند	9.22%	10.13%	11.28%	9.07%	7.88%	8.33%	7.97%	10.11%	3.90%
آلمان	6.62%	9.70%	10.26%	5.33%	8.61%	4.44%	4.37%	3.28%	5.19%
سوئیس	5.91%	3.16%	4.10%	3.55%	7.51%	5.56%	6.94%	4.37%	2.60%
هند	1.65%	1.90%	1.37%	1.97%	1.28%	2.22%	1.54%	1.37%	0.58%
فرانسه	0.95%	2.95%	0.68%	1.38%	1.83%	1.67%	2.31%	1.09%	1.44%
برزیل	1.18%	1.27%	1.03%	0.79%	0.73%	1.11%	0.51%	0.82%	0.72%
ژاپن	2.84%	1.48%	2.05%	1.58%	2.56%	2.22%	0.51%	1.37%	0.00%
کانادا	1.18%	1.69%	0.51%	0.59%	1.65%	1.67%	0.51%	0.82%	0.58%
لهستان	1.42%	1.90%	1.03%	1.18%	2.38%	1.67%	1.03%	0.55%	0.29%
کره جنوبی	1.89%	0.42%	0.85%	1.18%	0.55%	1.67%	1.03%	0.55%	0.14%
روسیه	1.18%	2.32%	2.56%	0.79%	0.92%	0.00%	0.26%	0.55%	0.43%
سنگاپور	0.24%	0.42%	0.17%	0.59%	3.30%	0.00%	0.00%	0.55%	0.00%
اسپانیا	0.47%	0.42%	0.17%	0.20%	0.37%	0.00%	0.51%	0.27%	2.16%
ایتالیا	0.24%	2.11%	0.17%	0.99%	1.10%	0.56%	0.51%	0.27%	0.43%
آفریقای جنوبی	0.24%	0.63%	0.34%	0.20%	0.55%	0.56%	0.26%	0.27%	0.14%
بلغارستان	0.24%	0.21%	0.34%	0.20%	0.18%	0.56%	0.26%	0.55%	0.14%
مالزی	0.24%	0.21%	0.34%	0.20%	0.37%	0.56%	0.51%	0.27%	0.14%
رومانی	1.89%	0.42%	0.68%	0.20%	1.10%	0.00%	0.00%	0.27%	0.14%
زلاندنو	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	1.03%	0.00%	0.43%
ترکیه	0.24%	0.21%	0.17%	0.20%	0.37%	0.56%	0.77%	0.00%	0.43%
جمهوری چک	0.24%	0.63%	0.17%	0.39%	0.18%	0.56%	0.00%	0.00%	0.29%
ایرلند	0.00%	0.00%	0.00%	0.39%	0.00%	0.56%	1.29%	0.55%	0.14%
استرالیا	0.47%	0.42%	0.17%	0.20%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
اتریش	0.00%	1.05%	0.51%	0.20%	0.37%	0.56%	0.26%	0.00%	0.29%
مکزیک	0.00%	0.84%	0.34%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.29%
ایران	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.73%	1.67%	0.00%	0.27%	0.00%
کرواسی	0.47%	0.63%	0.34%	0.39%	0.92%	0.00%	0.00%	0.00%	0.14%

0.14%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.59%	0.17%	0.21%	0.24%	شیلی
0.14%	0.00%	0.26%	0.56%	0.73%	0.39%	0.85%	0.21%	0.00%	مجارستان
0.14%	0.00%	0.00%	0.56%	0.00%	0.20%	0.00%	0.42%	0.47%	اسکواکی
0.14%	0.00%	0.00%	0.00%	0.37%	0.20%	0.85%	0.00%	0.47%	سبیری
0.00%	0.27%	0.00%	0.00%	0.37%	0.00%	0.17%	0.21%	0.24%	لیتوانی
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.37%	0.20%	0.00%	0.21%	0.00%	تایوان
0.43%	0.00%	0.00%	0.56%	0.18%	0.20%	0.34%	0.21%	0.00%	آرژانتین
0.43%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.21%	0.00%	کلمبیا
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.18%	0.00%	0.00%	0.21%	0.00%	فنلاند
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.18%	0.00%	0.17%	0.42%	0.71%	اسلوانی
0.00%	0.00%	0.26%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.21%	0.24%	نروژ
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.18%	0.00%	0.00%	0.21%	0.00%	بلژیک
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.17%	0.00%	0.00%	پاکستان
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.20%	0.00%	0.00%	0.00%	ونزوئلا
0.00%	0.00%	0.26%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	یونان
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	اوکراین
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.24%	سوئد
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.18%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	پرتغال
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	امارات متحده عربی
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	اندونزی

جدول (۷ج): سهم کشورها از مجلات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه

کشور	داروشناسی و سم شناسی	پزشکی بالینی	ایمنی شناسی	علوم اجتماعی، کلیات	اقتصاد و تجارت
آمریکا	33.55%	49.15%	42.13%	38.55%	42.97%
انگلستان	26.64%	19.73%	28.70%	38.07%	28.75%
هلند	9.54%	3.93%	4.17%	6.97%	11.75%
آلمان	3.62%	4.22%	2.78%	3.27%	4.79%
سوئیس	4.61%	3.20%	6.02%	1.28%	2.01%
هند	2.30%	1.41%	1.85%	0.38%	0.46%
فرانسه	0.99%	1.84%	1.39%	0.85%	0.77%
برزیل	1.32%	1.31%	0.93%	0.66%	0.93%

0.15%	0.14%	0.93%	1.26%	2.63%	ژاپن
0.62%	1.09%	0.93%	0.97%	1.32%	کانادا
0.31%	0.28%	0.46%	1.02%	0.66%	لهستان
0.15%	0.33%	0.46%	1.11%	1.64%	کره جنوبی
0.00%	0.14%	0.00%	0.15%	0.00%	روسیه
0.46%	0.09%	0.00%	0.29%	0.00%	سنگاپور
1.08%	1.52%	1.85%	0.97%	0.99%	اسپانیا
0.15%	0.28%	0.93%	1.99%	0.33%	ایتالیا
0.62%	0.43%	0.93%	0.24%	0.33%	آفریقای جنوبی
0.15%	0.05%	0.46%	0.05%	0.33%	بلغارستان
0.15%	0.09%	0.46%	0.15%	0.33%	مالزی
0.46%	0.28%	0.00%	0.29%	0.33%	رومانی
0.15%	0.28%	0.93%	0.53%	3.95%	زلاندنو
0.00%	0.33%	0.00%	1.11%	0.33%	ترکیه
0.62%	0.24%	0.46%	0.15%	0.00%	جمهوری چک
0.15%	0.14%	0.46%	0.97%	1.32%	ایرلند
0.15%	0.81%	0.00%	0.58%	0.33%	استرالیا
0.15%	0.14%	0.00%	0.29%	0.00%	اتریش
0.31%	0.43%	0.00%	0.10%	0.00%	مکزیک
0.00%	0.09%	0.93%	0.29%	0.66%	ایران
0.00%	0.24%	0.00%	0.24%	0.33%	کرواسی
0.46%	0.62%	0.46%	0.05%	0.33%	شیلی
0.15%	0.19%	0.00%	0.05%	0.00%	مجارستان
0.15%	0.05%	0.00%	0.10%	0.00%	اسکواکی
0.15%	0.00%	0.00%	0.10%	0.00%	سیبری
0.77%	0.09%	0.00%	0.00%	0.00%	لیتوانی
0.00%	0.19%	0.46%	0.44%	0.33%	تایوان
0.00%	0.09%	0.00%	0.15%	0.33%	آرژانتین
0.00%	0.09%	0.00%	0.10%	0.00%	کلمبیا
0.00%	0.05%	0.00%	0.00%	0.00%	فنلاند
0.00%	0.33%	0.00%	0.00%	0.00%	اسلوانی
0.00%	0.19%	0.00%	0.10%	0.00%	نروژ
0.00%	0.28%	0.00%	0.19%	0.00%	بلژیک
0.00%	0.00%	0.00%	0.15%	0.66%	پاکستان
0.00%	0.09%	0.46%	0.10%	0.00%	ونزوئلا
0.00%	0.00%	0.00%	0.73%	0.00%	یونان
0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	اوکراین
0.00%	0.09%	0.46%	0.10%	0.00%	سوئد

پرغال	0.00%	0.10%	0.00%	0.09%	0.00%
امارات متحده عربي	0.00%	0.05%	0.00%	0.00%	0.00%
اندونزی	0.00%	0.00%	0.00%	0.05%	0.00%

جدول (۸) نشان می دهد که اسپانیا به عنوان کشوری که بیشترین تعداد مجلات غیرانگلیسی را در آی.اس.آی نمایه سازی کرده است، از لحاظ تعداد مجلات نمایه سازی شده در آی.اس.آی در علوم اجتماعی، کلیات رتبه ۵ دنیا و در اقتصاد و تجارت، ایمنی شناسی و روانپزشکی/روانشناسی رتبه ۶ دنیا را در اختیار دارد. این کشور همچنین در محیط زیست و بوم شناسی رتبه ۸ و در زیست شناسی مولکولی و ژنتیک رتبه ۱۰ دنیا را به خود اختصاص داده است.

فرانسه نیز یکی از بزرگترین ناشران مجلات غیرانگلیسی زبان در آی.اس.آی است. این کشور در رشته های میکروبیولوژی، مهندسی، محیط زیست و بوم شناسی، فیزیک، علوم مواد، علوم گیاهی و حیوانی، علوم کشاورزی، علوم فضا، علوم رایانه، علوم اعصاب و رفتار، علوم اجتماعی، کلیات، شیمی، زیست شناسی و زیست شیمی، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، زمین شناسی، ریاضیات، روانپزشکی/روانشناسی، داروشناسی و سم شناسی، چند رشته ای، پزشکی بالینی، ایمنی شناسی و اقتصاد و تجارت به ترتیب رتبه ۷، ۹، ۷، ۱۲، ۱۱، ۷، ۹، ۶، ۵، ۶، ۸، ۱۱، ۸، ۷، ۶، ۹، ۷، ۱۱، ۷، ۷، ۷ و ۸ را از لحاظ تعداد مجلات نمایه شده در آی.اس.آی را در اختیار دارد (شکل ۸).

جدول (۸الف): رتبه کشورها برحسب تعداد مجلات در آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه											
کشور	میکروبیولوژی	مهندسی	محیط زیست و بوم شناسی	فیزیک	علوم مواد	علوم گیاهی و حیوانی	علوم کشاورزی	علوم فضا	علوم رایانه	علوم اعصاب و رفتار	علوم اجتماعی، کلیات
آمریکا	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1
انگلستان	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2

3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	هلند
4	5	3	7	5	4	4	4	4	4	5	آلمان
6	4	3	4	7	8	5	7	5	5	4	سوئیس
5	11			13	14	13		8	12		اسپانیا
10	11	8	7	4	5	10	13	7	12	8	برزیل
8	6	5	6	9	7	11	12	7	9	7	فرانسه
19		8		17	20	14	14	11	10		لیتوانی
7	11	7	6	14	10	10	11	7	10	7	کانادا
12	12	9	7	15	12	14	14	8	11	9	آفریقای جنوبی
16		9		11	12	14			13	9	جمهوری چک
13	7	7	5	6	13	8	8	7	9	6	هند
11				15	16	14		10	14		شیلی
19		4	7		20	14	5	11	9		سنگاپور
15	9		6	13	9	9	9	6	7	7	لهستان
12			7	16	11		14	10	14		مکزیک
15	11			10	11	14	13	11	14	9	ایتالیا
18	11	7		8	6	6	13	7	8	6	ژاپن
15	9				18			11			زلاندنو
14	9	6	7	12	17	7	13	11	6	7	کره جنوبی
18	8	9		17	20			11	14	9	ایرلند
19	11	8	7	15	18	14	14	11	14	9	مالزی
20	12	9	7	14	12	14	14	8	14	9	بلغارستان
9				15	9	13		9			استرالیا
18	12	8		17	12		14	11	13	9	اتریش
		9	7	17	20	13			13		سیبری
20		9	7	17	20	13	14		13	9	اسکواکی
17	12			16	18			10	13	9	مجارستان
19				17	17				13	7	ایران
17		8			19			11	11		تایوان
19				15	20			11			ونزوئلا
19						14					سوئد
14	10			15	13	14		10	12	9	ترکیه
	12				19			11			یونان
16				16	16	13			10		کرواسی
15				15	18						بلژیک
				16	17						پاکستان
19				17	19					9	آرژانتین
18	12	7	5	17	15	10	6	11	14		روسیه

19				15	17				12		کلمبیا
19				16							پرتغال
17	12			16	17	14			14		نروژ
				17							امارات متحده عربی
14					20	12			12		اسلوانی
20				17	16		14	9			فنلاند
20											اندونزی
							10		15		اوکراین

جدول (۸ب): رتبه کشورها بر حسب تعداد مجلات در آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی ۲۲ گانه

کشور	شیمی	زیست شناسی و زیست شیمی	زیست شناسی مولکولی و ژنتیک	زمین شناسی	ریاضیات	روانپزشکی/روانشناسی	داروشناسی و سم شناسی	چند رشته ایی	پزشکی بالینی	ایمنی شناسی	اقتصاد و تجارت
آمریکا	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
انگلستان	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2
هلند	3	3	3	3	4	4	3	3	4	4	3
آلمان	4	4	5	4	3	3	6	7	3	5	4
سوئیس	5	5	4	5	5	5	4	4	5	3	5
اسپانیا	14	14	10	16	16	6	11		13	6	6
برزیل	9	11	8	12	14	8	10	6	9	8	7
فرانسه	11	8	7	6	9	7	11	7	7	7	8
لیتوانی	14		10	17	16						8
کانادا	12	12	8	10	10	9	10	6	13	8	9
آفریقای جنوبی	13	14	10	15	15	12	13	7	19	8	9
جمهوری چک	14	13		15	17	11			21	9	9
هند	8	6	6	9	11	9	8	5	8	6	10
شیلی	14	12		17		12	13		23	9	10
سنگاپور	14	12	9	16	6				18		10
لهستان	9	9	9	9	8	11	12		12	9	11
مکزیک	13			14		11			22		11
ایتالیا	14	10	10	8	12	10	13		6	8	12
ژاپن	7	7	6	11	7		7		10	8	12

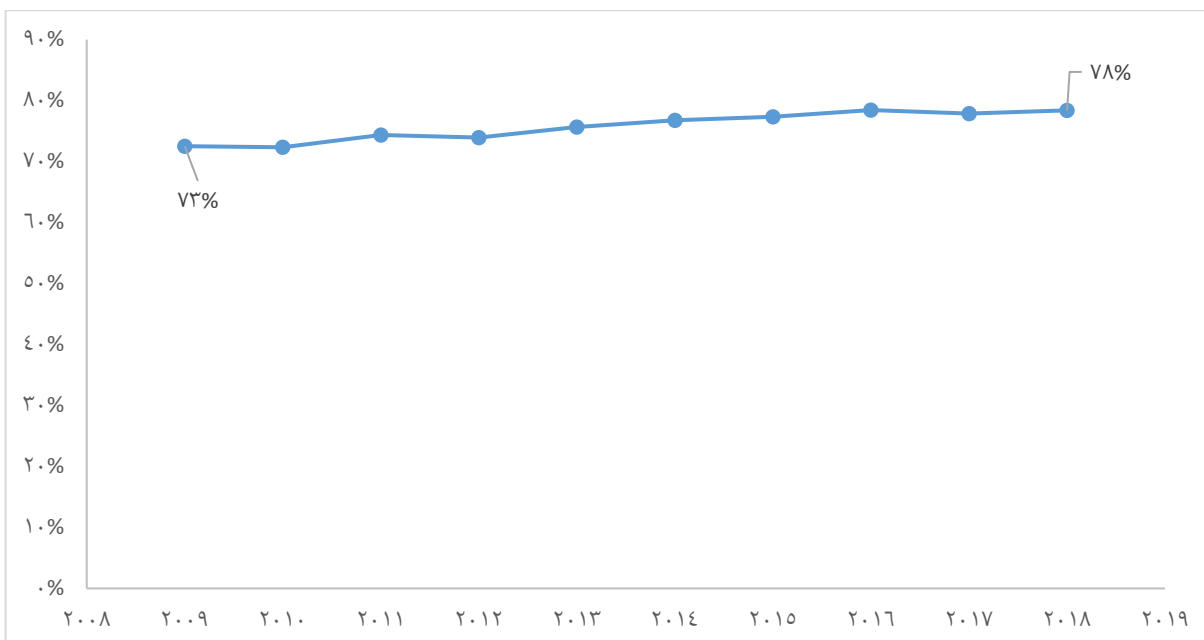
12	8	16		5	10						زلاندنو
12	9	11		9	12	15	16	9	9	10	کره جنوبي
12	9	13		10	12			9	13		ايرلند
12	9	21	7	13	12	16	17	10	14	13	مالزی
12	9	23	7	13	12	17	17	9	14	13	بلغارستان
12		15		13			16		14	14	استراليا
12		18			11	16	13		14	12	اتريش
12		22			12	16			14	10	سيبری
12		22			12		16		14		اسکواکی
12		23			12	14	17		13	10	مجارستان
	8	18		12		14		10			ایران
	9	17		13		16	17		14		تايوان
	9	22							14		ونزوئلا
	9	22									سوئد
		11		13	10	16	17		14	14	ترکیه
		14									یونان
		19		13	12	13	15		13	13	کرواسی
		20				17	17				بلژیک
		21		12						14	پاکستان
		21		13	10	17	17		14	13	آرژانتین
		21			10	13	7	9	11	6	روسیه
		22			10		17				کلمبیا
		22				17					پرتغال
		22					17				نروژ
		23									امارات متحده عربی
						17	16			14	اسلوانی
						17	17				فنلاند
											اندونزی
											اوکراین

۴-۱۳. تنوع جغرافیایی نویسندگان مقالات نمایه شده در آی.اس.آی بر حسب نوع ناشر

۷۳٪ نویسندگان نشریات علمی آی.اس.آی در سال ۲۰۰۹ خارجی بودند. خارجی به نویسندگانی اطلاق

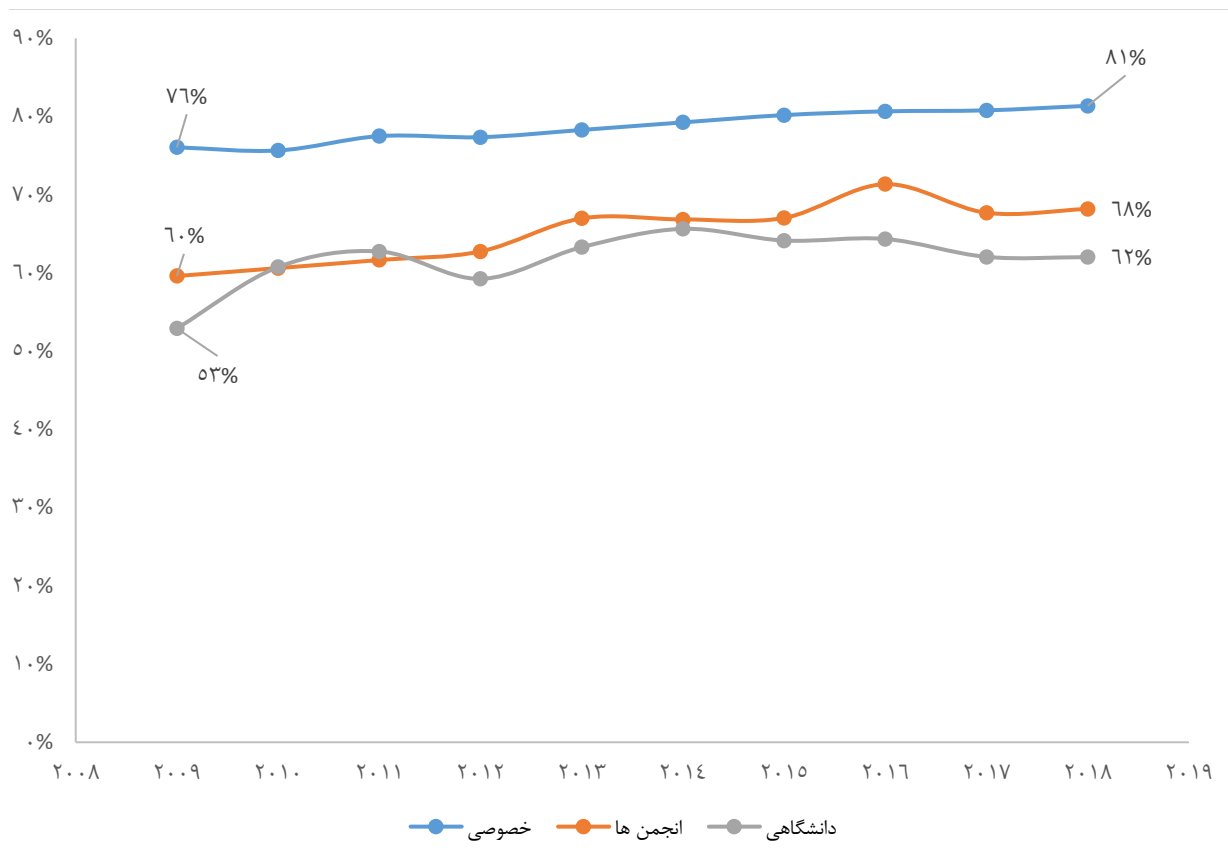
می شود که کشور محل اقامت آنها با کشور محل نشر نشریه متفاوت باشد. در سال ۲۰۱۸ سهم نویسندگان

خارجی به ۷۸٪ رسید. بنابراین روند دریافت و انتشار مقالات از نویسندگان خارجی در نشریات علمی در طول زمان در حال افزایش بوده است (شکل ۱۴).

شکل (۱۴): رشد توزیع جغرافیایی نویسندگان در طول زمان

ناشران خصوصی بالاترین میزان دریافت و انتشار مقالات خارجی را در بین سه گروه ناشران خصوصی، انجمن ها و دانشگاهی داشته اند. در سال ۲۰۱۸ سهم نویسندگان خارجی برای نشریات ناشران خصوصی حدود ۸۱٪، برای انجمن ها حدود ۶۸٪ و برای ناشران دانشگاهی حدود ۶۲٪ بود. اگر این ارقام را با سال ۲۰۰۹ یعنی ۱۰ سال قبل از ۲۰۱۸ مقایسه کنیم در می یابیم که ناشران خصوصی ۵٪ و ناشران دانشگاهی و انجمن ها حدود ۹٪ رشد داشته اند (شکل ۱۵).

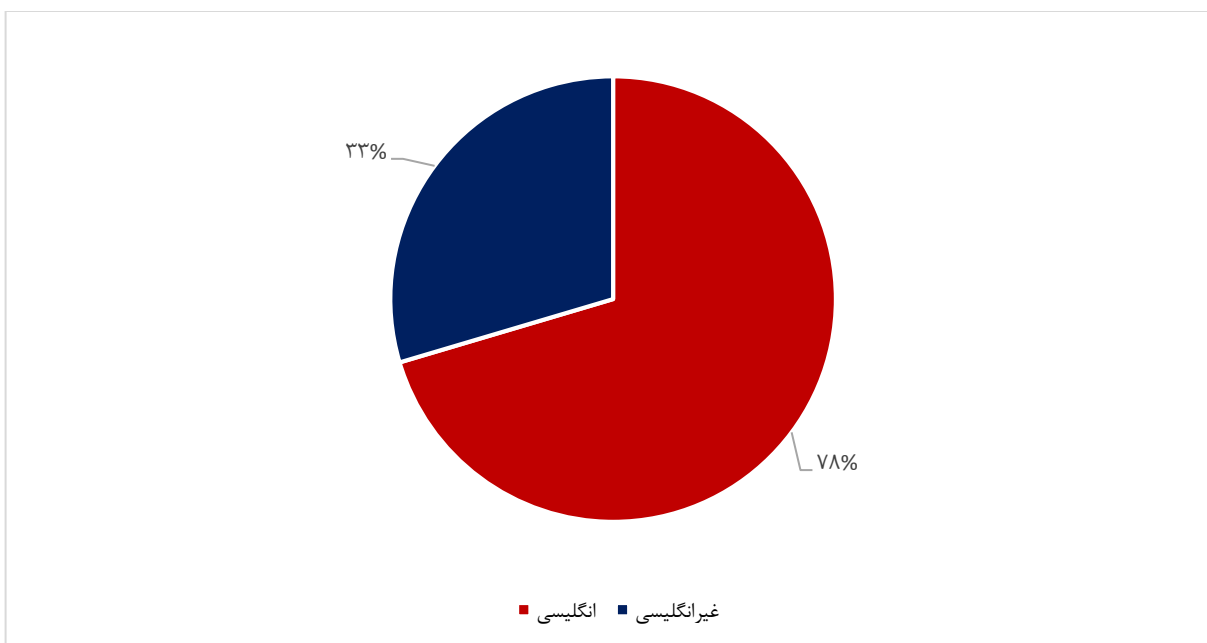

شکل (۱۵): رشد توزیع جغرافیایی نویسندگان در طول زمان بر حسب نوع ناشر

۴-۱۴. تنوع جغرافیایی نویسندگان برای نشریات آی.اس.آی به تفکیک زبان انگلیسی و غیرانگلیسی

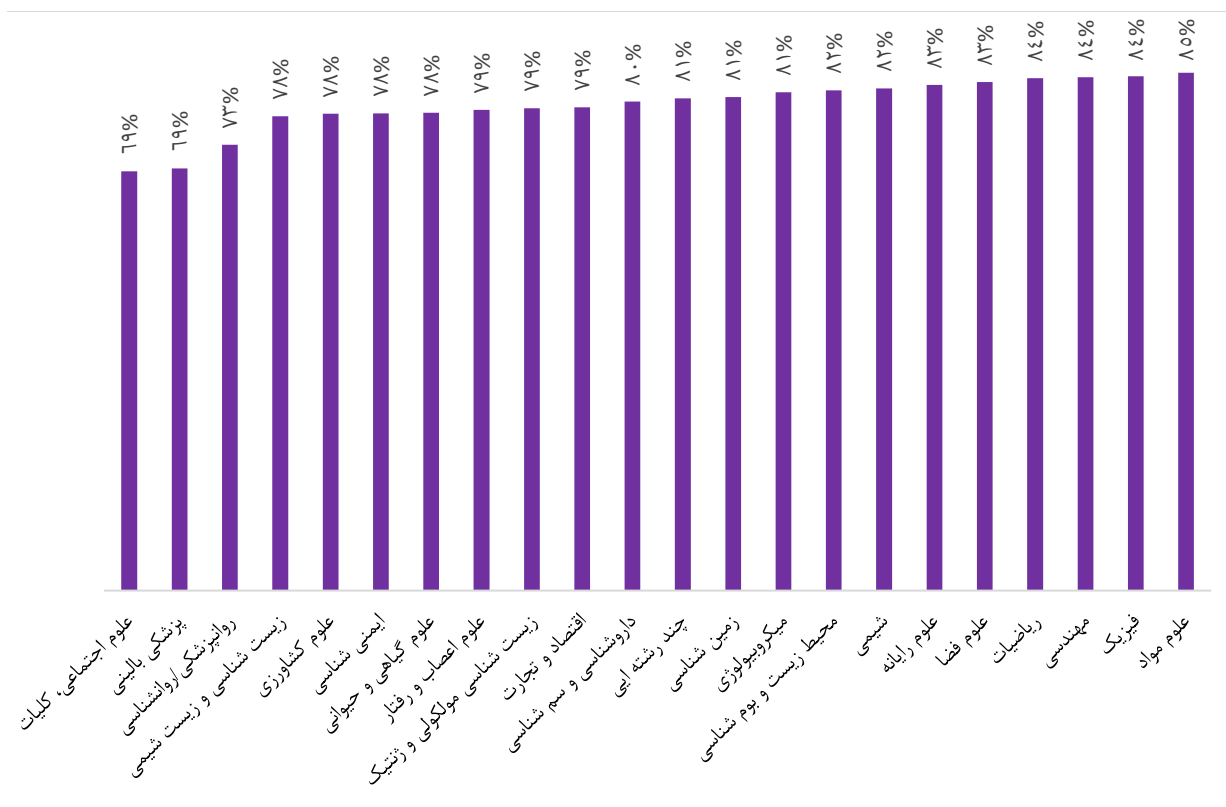
شکل (۱۶) نشان می دهد که نشریات انگلیسی ۷۸٪ از مقالاتشان را از نویسندگان خارجی دریافت

می کنند، این در حالی است که نشریات غیرانگلیسی تنها ۳۳٪ از مقالاتشان از نویسندگان خارجی دریافت می کنند.

شکل (۱۶): سهم نویسندگان خارجی از مقالات نشریات آی.اس.آی به تفکیک زبان

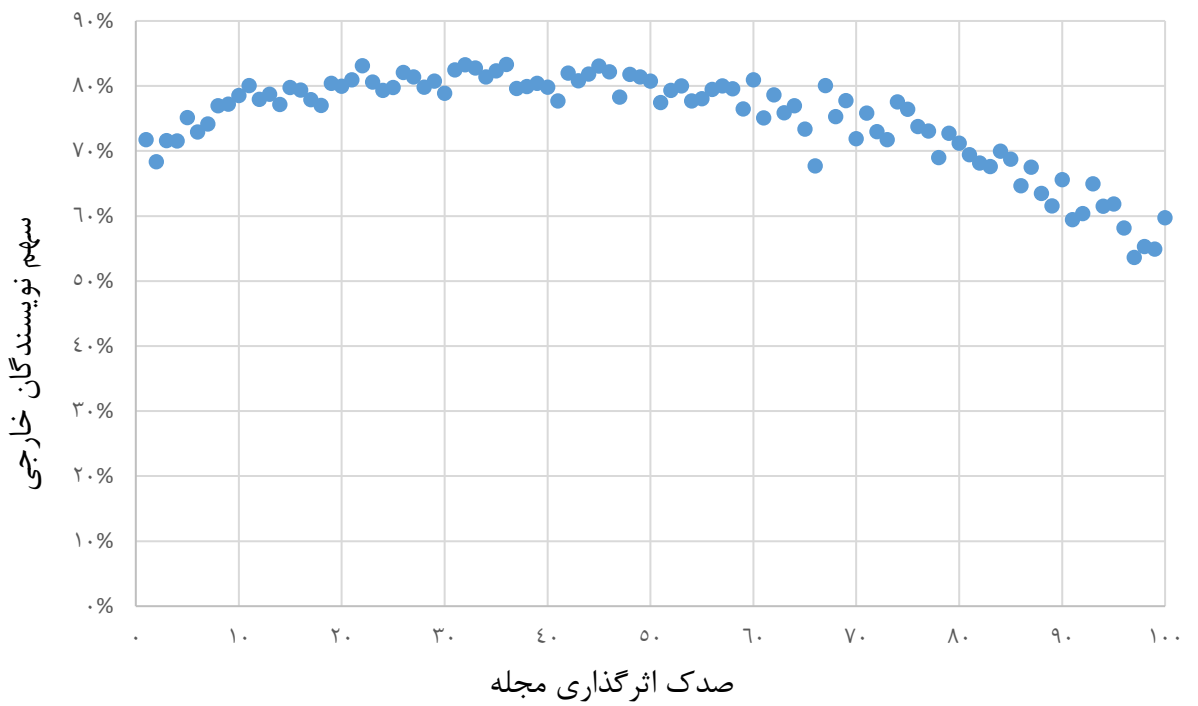
توزیع نویسندگان ملی و خارجی در تمامی رشته های موضوعی یکسان نیست. رشته های علوم اجتماعی، پزشکی بالینی و روانپزشکی/روانشناسی کمترین میزان نویسندگان خارجی را پذیرش می کنند که میزان آن به ترتیب ۶۹٪، ۶۹٪ و ۷۳٪ است. در نقطه مقابل در حوزه های ریاضیات، مهندسی، فیزیک و علوم مواد سهم نویسندگان خارجی بین ۸۴٪ تا ۸۵٪ است (شکل ۱۷).

شکل (۱۷): سهم نویسندگان خارجی از مقالات نشریات آی.اس.آی به تفکیک رشته های موضوعی

۴-۱۵. توزیع جغرافیایی نویسندگان بر اساس ضرایب تاثیر مجلات

سهم نویسندگان خارجی از نشریات ۱٪ تا ۹٪ برتر کمتر از نشریات ۱۰٪ تا ۶۰٪ برتر است و به همین صورت سهم نویسندگان خارجی برای نشریات با ضرایب تاثیر پایین تر کمتر است. مثلاً، سهم نویسندگان خارجی مجلات ۱٪ در دوره زمانی ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸ به میزان ۷۲٪ بوده است. این رقم برای نشریات ۲٪ تا ۹٪ برتر بین ۶۸٪ تا ۷۷٪ بوده است. سهم نویسندگان خارجی برای نشریات ۱۰٪ تا ۶۰٪ برتر بین ۷۹٪ تا ۸۱٪ نوسان دارد، اما برای نشریات ۶۱٪ تا ۱۰۰٪ این رقم کاهش یافته به حدود ۵۵٪ تا ۶۰٪ می رسد.

شکل (۱۸): سهم نویسندگان خارجی از مقالات نشریات آی.اس.آی برحسب اثرگذاری مجله (به عنوان مثال، ۱۰ به معنی مجلات ۱۰٪ برتر است)

به صورت کلی به استثنای رشته موضوعی ریاضیات، در سایر رشته ها کم و بیش سهم نویسندگان خارجی در نشریات **Q1** بیش از نشریات **Q4** است (جدول ۹). در حوزه های زیست شناسی و زیست شیمی، فیزیک و علوم رایانه این تفاوت کمتر و در علوم کشاورزی و چند رشته ایها این تفاوت بیشتر است. مطابق با جدول (۹) در رشته ریاضیات، ۸۳٪ مقالات نشریه های ریاضی به نویسندگان خارجی اختصاص دارد، در مقابل سهم نویسندگان خارجی برای نشریات **Q4** حدود ۸۴٪ است. این رقم برای نشریات **Q1** فیزیک ۷۶٪ و برای نشریات **Q4** در همین رشته ۷۹٪ است.

جدول (۹): سهم نویسندگان خارجی از کل مقالات برحسب درجه اثرگذاری نشریات					
تفاوت بین نشریات چارک اول و چارک چهارم	Q4	Q3	Q2	Q1	رشته موضوعی
-1%	84%	83%	85%	83%	ریاضیات

3%	73%	78%	82%	76%	زیست شناسی و زیست شیمی
5%	79%	83%	85%	84%	فیزیک
6%	77%	80%	85%	83%	علوم رایانه
8%	61%	70%	73%	69%	پزشکی بالینی
12%	68%	80%	79%	80%	زیست شناسی مولکولی و ژنتیک
14%	68%	83%	82%	82%	میکروبیولوژی
14%	67%	76%	80%	81%	اقتصاد و تجارت
14%	71%	78%	89%	85%	شیمی
15%	69%	79%	83%	83%	محیط زیست و بوم شناسی
15%	63%	82%	82%	78%	علوم اعصاب و رفتار
16%	70%	81%	86%	87%	مهندسی
18%	67%	71%	78%	85%	علوم فضا
18%	64%	70%	82%	83%	داروشناسی و سم شناسی
20%	57%	61%	73%	76%	روانپزشکی/روانشناسی
20%	62%	73%	84%	82%	زمین شناسی
24%	62%	77%	88%	87%	علوم مواد
26%	49%	64%	71%	75%	علوم اجتماعی، کلیات
27%	52%	75%	79%	79%	ایمنی شناسی
28%	53%	75%	82%	81%	علوم گیاهی و حیوانی
40%	45%	64%	77%	85%	علوم کشاورزی
44%	38%	57%	77%	82%	چند رشته ایی

۴-۱۶. توزیع جغرافیایی ضرایب تاثیر نشریات براساس کشورهای منتشر کننده نشریات آی.اس.آی

موثرترین نشریات دنیا در ایالات متحده آمریکا منتشر می شود. نیمی از نشریات چارک اول (Q1) در این کشور منتشر می گردد. به همین صورت ۴۴٪ نشریات Q2 و ۴۰٪ نشریات Q3 نیز در این کشور منتشر می گردند. انگلستان بعد از ایالات متحده آمریکا بیشتری نشریات کیفی دنیا را منتشر می کند. حدود ۳۰٪ نشریات Q1 دنیا در این کشور منتشر می گردند. ۹۶٪ نشریات Q1 دنیا توسط ناشرانی از ۵ کشور آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان و سوئیس منتشر می شوند. سهم این ۵ کشور از نشریات Q2 حدود ۹۲٪ است. همین کشورها حدود ۸۳٪ نشریات Q3 و ۶۴٪ نشریات Q4 را نیز منتشر می کنند (جدول ۱۰).

فرانسه، ایرلند، کانادا، زلاندنو و اسپانیا ۵ کشور بعدی هستند که بیشترین تعداد نشریات Q1 را منتشر می کنند. سهم این ۵ کشور حدود ۲,۵٪ از نشریات Q1 دنیا است در مقابل سهم این کشور از نشریات Q4 حدود ۶,۵٪ است (جدول ۱۰).

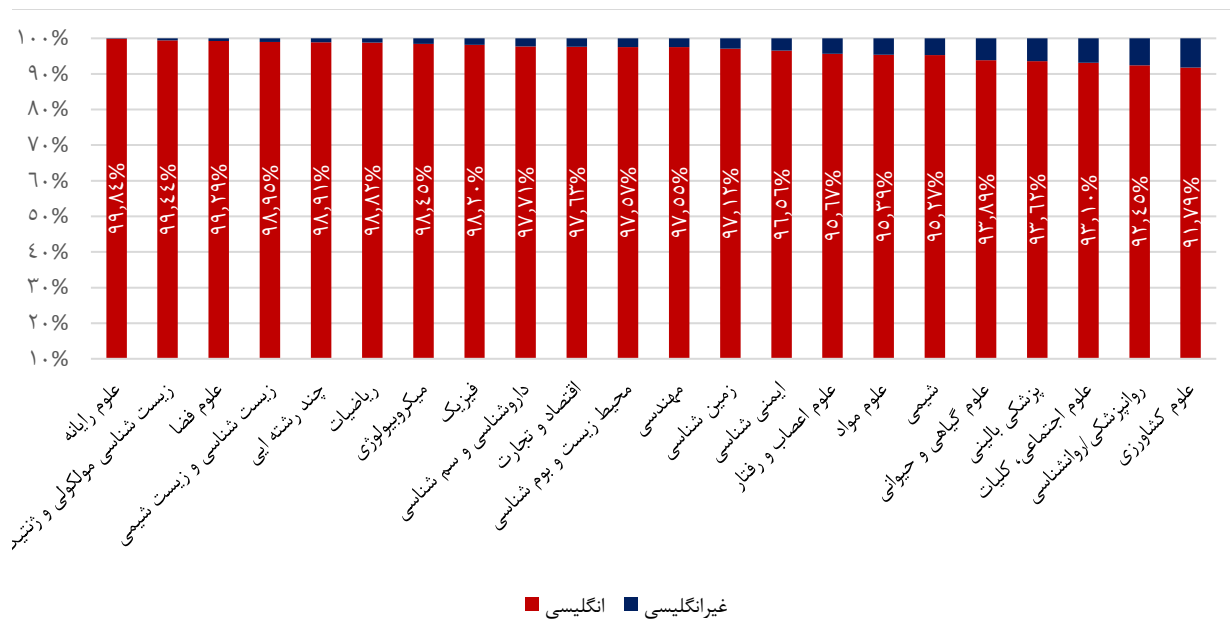
جدول (۱۰): سهم کشورها به عنوان محل نشر از نشریات ضریب تاثیر دار دنیا				
محل نشر مجله	Q1	Q2	Q3	Q4
آمریکا	50.28%	44.41%	40.33%	33.14%
انگلستان	30.30%	27.57%	26.64%	15.72%
هلند	9.73%	10.73%	8.81%	4.82%
آلمان	3.35%	5.36%	4.61%	8.16%
سوئیس	2.14%	3.52%	2.79%	2.41%
فرانسه	0.66%	0.65%	1.28%	2.81%
ایرلند	0.59%	0.44%	0.30%	0.23%
کانادا	0.41%	0.48%	0.84%	1.30%
زلاندنو	0.41%	0.41%	0.24%	0.13%
اسپانیا	0.33%	0.38%	0.94%	1.97%
کره جنوبی	0.29%	0.75%	1.38%	1.24%
سنگاپور	0.22%	0.34%	0.40%	1.47%
ایتالیا	0.18%	0.68%	0.87%	1.54%
استرالیا	0.18%	0.38%	0.50%	0.70%
اتریش	0.11%	0.24%	0.47%	0.43%
تایوان	0.11%	0.07%	0.24%	0.50%
ژاپن	0.07%	0.68%	1.65%	3.04%
هند	0.07%	0.14%	0.84%	2.37%
کرواسی	0.07%	0.10%	0.27%	0.80%
مجارستان	0.07%	0.14%	0.20%	0.60%
لیتوانی	0.07%	0.14%	0.20%	0.37%
سوئد	0.07%	0.07%	0.00%	0.07%
لهستان	0.04%	0.65%	1.24%	2.34%
جمهوری چک	0.04%	0.10%	0.50%	0.70%
ایران	0.04%	0.03%	0.20%	0.57%
اسکواکی	0.04%	0.03%	0.17%	0.37%
اسلوانی	0.04%	0.07%	0.07%	0.40%
نروژ	0.04%	0.10%	0.13%	0.20%
فنلاند	0.04%	0.10%	0.24%	0.03%
برزیل	0.00%	0.48%	1.24%	1.94%

2.24%	0.34%	0.00%	0.00%	روسیه
1.40%	0.30%	0.07%	0.00%	ترکیه
0.97%	0.24%	0.03%	0.00%	مکزیک
0.87%	0.17%	0.14%	0.00%	شیلی
0.74%	0.40%	0.00%	0.00%	آفریقای جنوبی
0.43%	0.13%	0.07%	0.00%	سیبری
0.37%	0.10%	0.17%	0.00%	یونان
0.50%	0.03%	0.00%	0.00%	آرژانتین
0.33%	0.20%	0.00%	0.00%	بلژیک
0.43%	0.07%	0.03%	0.00%	کلمبیا
0.23%	0.10%	0.17%	0.00%	بلغارستان
0.23%	0.13%	0.03%	0.00%	پاکستان
0.33%	0.03%	0.03%	0.00%	مالزی
0.27%	0.00%	0.00%	0.00%	ونزوئلا
0.13%	0.07%	0.00%	0.00%	پرتغال
0.10%	0.03%	0.00%	0.00%	اوکراین
0.00%	0.03%	0.00%	0.00%	امارات متحده عربی

۴-۱۷. توزیع زبانی-موضوعی ضرایب تاثیر نشریات

نشریات غیرانگلیسی در حوزه های موضوعی علوم کشاورزی، روانپزشکی/روانشناسی، علوم اجتماعی، پزشکی بالینی و علوم گیاهی و حیوانی ضرایب تاثیر بالاتری در مقایسه با سایر رشته های موضوعی کسب کرده اند. در نقطه مقابل در حوزه های علوم رایانه، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، علوم فضا، زیست شناسی و زیست شیمی نشریات غیرانگلیسی تقریباً هیچ فضایی برای دریافت استناد در مقایسه با نشریات انگلیسی ندارند (شکل

(۱۹).

شکل (۱۹): توزیع مجلات ضریب تاثیر دار در رشته های مختلف بر حسب زبان مجله

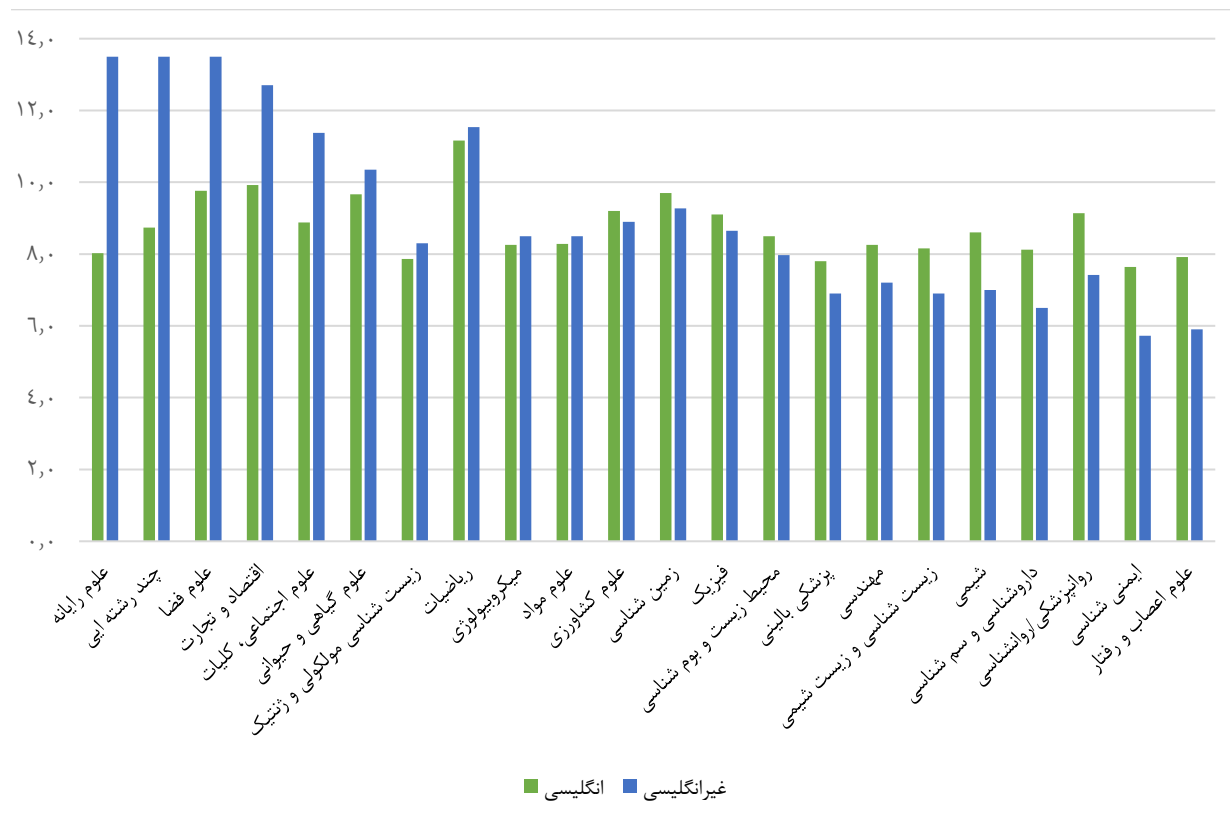
۴-۱۸. روزآمدی منابع نشریات بر حسب موضوع و زبان

هر چقدر متوسط عمر ارجاعات مقاله های یک نشریه کمتر باشد به این معنی است که ارجاعات روزآمدتر هستند. روزآمدی ارجاعات از یک رشته موضوعی به رشته دیگر متفاوت است، بنابراین بررسی تفاوت عمر ارجاعات در رشته ها بر حسب زبان مقالات، میزان روزآمد بودن و همچنین قدمت استنادها را نشان می دهد.

در علوم رایانه متوسط عمر مقالات مورد ارجاع در نشریات انگلیسی زبان ۸ سال است. همین رقم برای مقالات نشریات غیرانگلیسی حدود ۱۴ سال است. بنابراین مقالات نشریات انگلیسی به مقالات جدیدتر بیشتر استناد میکنند در حالیکه منابع مورد ارجاع در مقاله های نشریات غیرانگلیسی از کهنگی بیشتری برخوردارند (شکل ۲۰).

غیر از علوم رایانه در رشته های چند رشته ای، علوم فضا، اقتصاد و تجارت، علوم اجتماعی، کلیات، علوم گیاهی و حیوانی، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، ریاضیات، میکروبیولوژی و علوم مواد تازگی منابع در نشریات انگلیسی بیش از نشریات غیرانگلیسی است. در مقابل در علوم کشاورزی، زمین شناسی، فیزیک، محیط زیست و

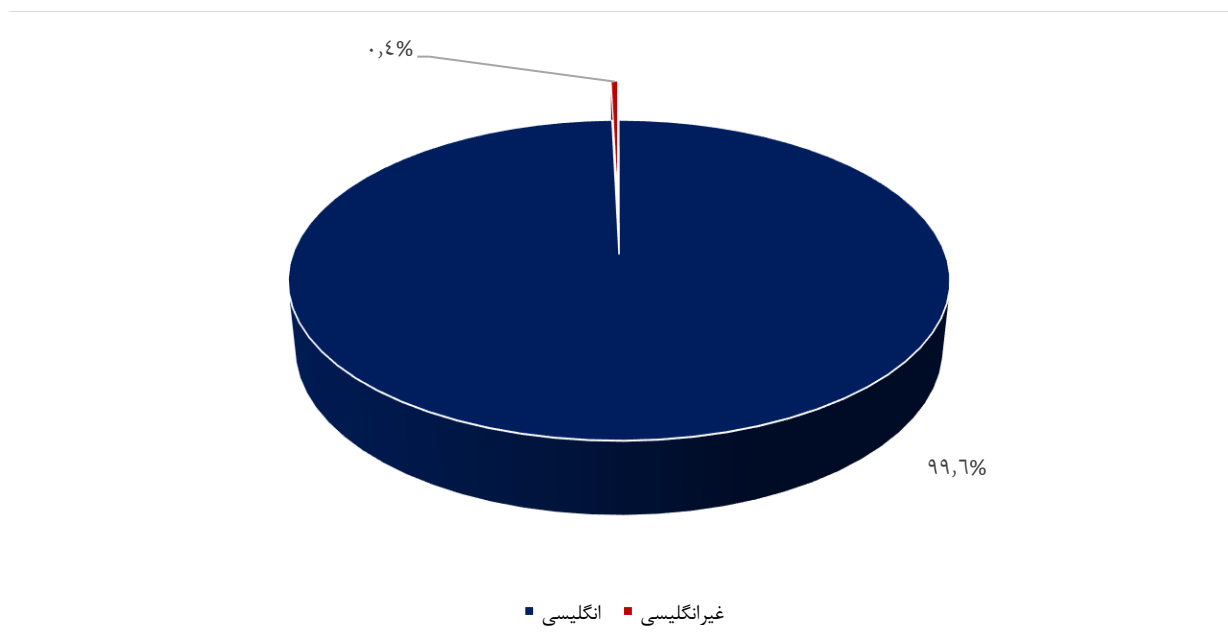
بوم‌شناسی، پزشکی بالینی، مهندسی، زیست‌شناسی و زیست‌شیمی، شیمی، داروشناسی و سم‌شناسی، روانپزشکی/روانشناسی، ایمنی‌شناسی، علوم اعصاب و رفتار منابع در نشریات انگلیسی از کهنگی بیشتری برخوردارند (شکل ۲۰).

شکل (۲۰): متوسط عمر ارجاعات مقالات به تفکیک زبان مجله و رشته موضوعی

۴-۱۹. توزیع استنادها بر حسب زبان و موضوع

سه‌م مجلات غیرانگلیسی از مقالات منتشر شده و تعداد مجلات بیش از استنادی است که دریافت می‌کنند. سه‌م مقالات مجلات غیرانگلیسی از استنادهای علمی حدود ۰,۴٪ است (شکل ۲۱). بنابراین تقریباً نشریات غیرانگلیسی استنادی دریافت نمی‌کنند.

شکل (۲۱): توزیع اسنادها بر حسب زبان مجلات

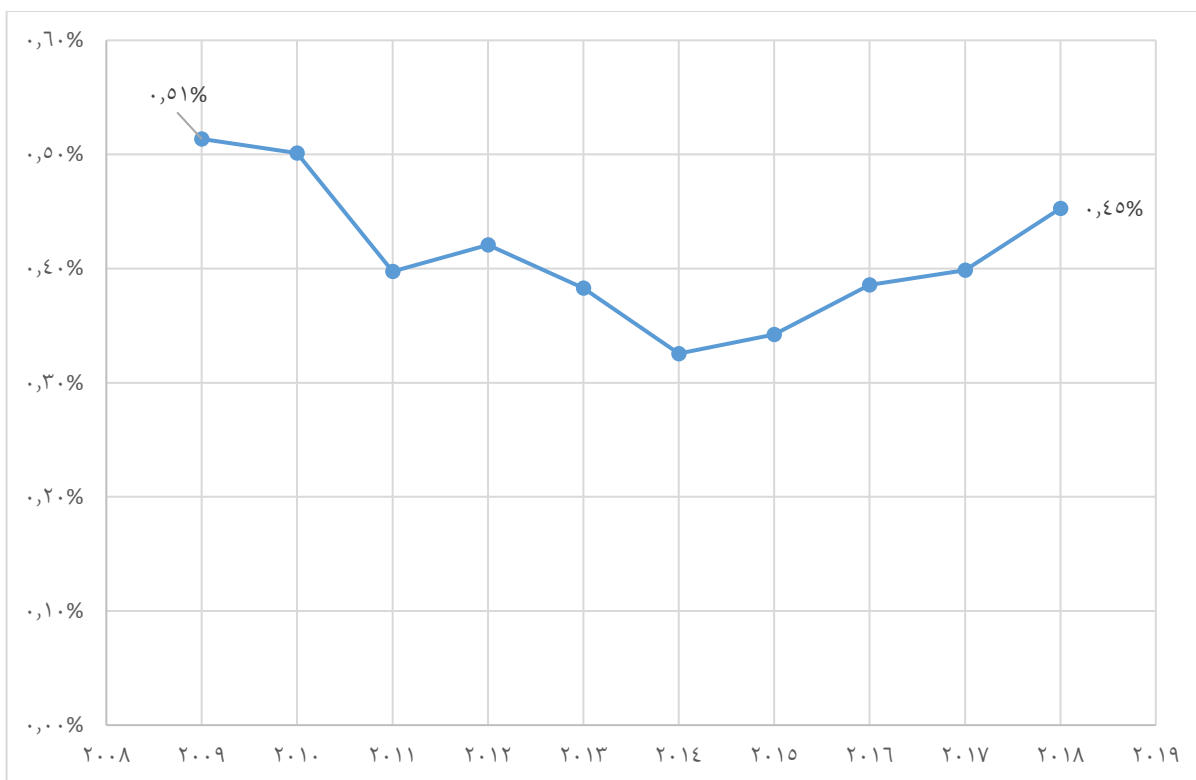
هر چند سهم اسنادهای مجلات غیرانگلیسی بسیار ناچیز است، اما تفاوت اندکی بین رشته های موضوعی مختلف وجود دارد. در بین مجلات غیرانگلیسی زبان رشته های علوم کشاورزی، علوم اجتماعی، کلیات، پزشکی بالینی، شیمی، روانپزشکی/روانشناسی، زمین شناسی و علوم گیاهی و حیوانی استناد بیشتری دریافت می کنند. در مقابل مجلات غیرانگلیسی در چند رشته ای، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، علوم رایانه و علوم فضا تقریباً هیچ استنادی دریافت نمی کنند.

جدول (۱۱): توزیع اسنادها بر حسب زبان مجلات در رشته های موضوعی مختلف		
رشته موضوعی	غیرانگلیسی	انگلیسی
علوم کشاورزی	0.69%	99.31%
علوم اجتماعی، کلیات	0.58%	99.42%
پزشکی بالینی	0.51%	99.49%
شیمی	0.31%	99.69%
روانپزشکی/روانشناسی	0.30%	99.70%
زمین شناسی	0.30%	99.70%
علوم گیاهی و حیوانی	0.27%	99.73%
علوم اعصاب و رفتار	0.11%	99.89%
محیط زیست و بوم شناسی	0.10%	99.90%

99.91%	0.09%	فیزیک
99.92%	0.08%	ایمنی شناسی
99.92%	0.08%	مهندسی
99.93%	0.07%	علوم مواد
99.94%	0.06%	ریاضیات
99.95%	0.05%	داروشناسی و سم شناسی
99.97%	0.03%	زیست شناسی و زیست شیمی
99.97%	0.03%	میکروبیولوژی
99.97%	0.03%	اقتصاد و تجارت
100.00%	0.00%	چند رشته ایی
100.00%	0.00%	زیست شناسی مولکولی و ژنتیک
100.00%	0.00%	علوم رایانه
100.00%	0.00%	علوم فضا

۴-۲۰. توزیع استنادها برای نشریات بر حسب زمان در طول زمان

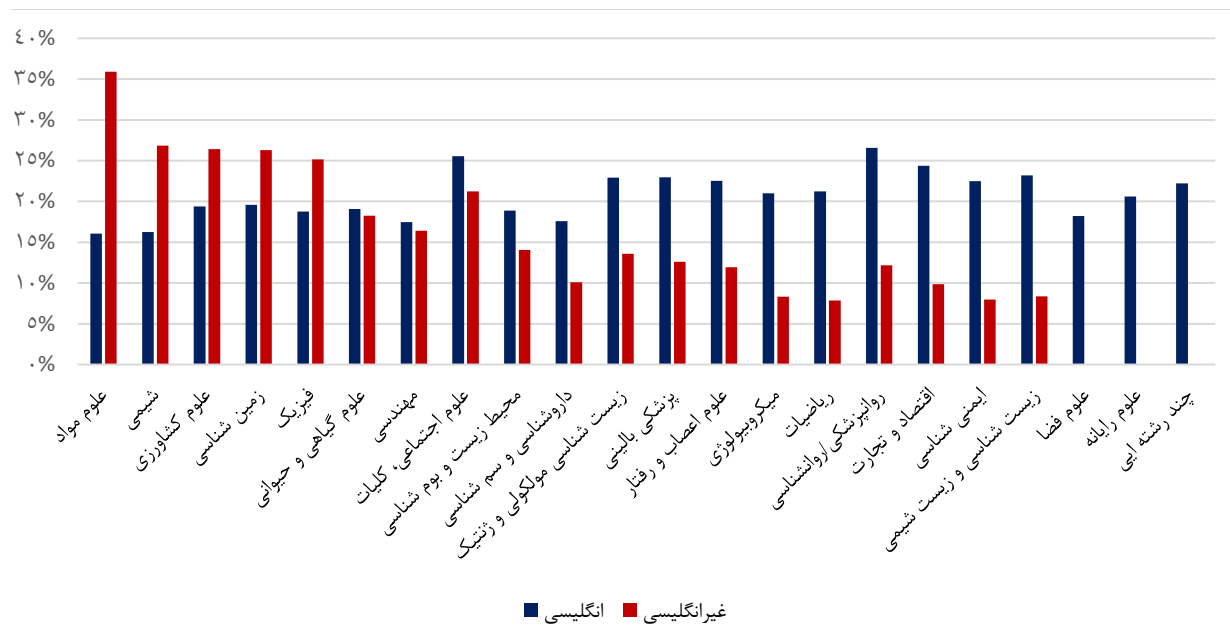
سهم ناچیز مجلات غیرانگلیسی از استنادها در طول زمان هر چند کاهش و سپس افزایش داشته است، اما تقریباً ثابت مانده و تغییر چندانی نکرده است (شکل ۲۲). سهم این دسته از مجلات در سال ۲۰۰۹ حدود ۰,۵٪ بوده که در سال ۲۰۱۸ به حدود ۰,۴۵٪ رسیده است.

شکل (۲۲): سهم استنادهای نشریات غیرانگلیسی در طول زمان

۴-۲۱. توزیع جغرافیایی ارجاعات به تفکیک زبان و موضوع

در مقایسه با مقالات منتشر شده در نشریات غیرانگلیسی، به استثنای حوزه‌های موضوعی علوم مواد، شیمی، علوم کشاورزی، زمین‌شناسی و فیزیک در سایر حوزه‌ها نشریات انگلیسی به مقالات ملی بیش از مقالات بین‌المللی استناد می‌کنند.

شکل (۲۳): توزیع زبانی ارجاعات به مقالات ملی در مجلات به تفکیک زبان

۵-۱. بحث و نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش مرتبط با شکل (۱ و ۲) نشان داد که ۱۰٪ از نشریات اسکوپوس و ۱۳٪ از نشریات آی.اس.آی را نشریات غیرانگلیسی تشکیل می‌دهند. در بین نشریات غیرانگلیسی زبانهای اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی، چینی، پرتغالی، ایتالیایی و روسی در اسکوپوس و زبانهای اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی، پرتغالی و ایتالیایی در آی.اس.آی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند.

تفاوت در زبانهای نمایه شده در پایگاه‌های استنادی را نمی‌توان با گستره گفتگو با آن زبان بی‌ارتباط دانست. جمعیتی که به زبان اسپانیایی تکلم می‌کنند بیش از جمعیتی است که زبان بومی آنها انگلیسی است. حدود نیم میلیارد نفر در دنیا به این زبان تکلم می‌کنند. جمعیتی که به زبان چینی تکلم می‌کنند بیش از هر زبان دیگری است. زبانهای اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی، چینی، پرتغالی، ایتالیایی و روسی که بیشترین سهم از مجلات غیرانگلیسی در دو پایگاه استنادی آی.اس.آی و اسکوپوس را دارند، از لحاظ جمعیت تکلم‌کنندگان نیز گسترده‌تر هستند. هر چند همیشه به این صورت نیست. مثلاً می‌توان به سهم زبانهای هندی و ژاپنی اشاره کرد که سهم جمعیتی قابل ملاحظه‌ای دارند، اما سهم آنها از نشریات غیرانگلیسی به نسبت سهم جمعیتی آنها کمتر است. زبان ترکی نسبت به زبان فرانسه گستره جمعیتی بیشتری را شامل می‌شود، اما تعداد نشریاتی که به زبان ترکی در آی.اس.آی منتشر می‌شوند از آنهایی که به زبان فرانسوی منتشر می‌شوند کمتر است. بنابراین در بررسی سهم زبانها در نشریات غیرانگلیسی گستره جمعیتی تکلم به زبان می‌تواند به عنوان یک عامل مورد بررسی قرار گیرد، اما میزان تاثیر آن در مقایسه با سایر عوامل مثل قدرت علمی یک کشور قابل بررسی است.

بخش عمده نشریات کشور به زبان فارسی منتشر می‌شوند، اما تعداد نشریات فارسی که در پایگاه استنادی اسکوپوس و آی.اس.آی نمایه می‌شوند انگشت شمار است. برخی از نشریاتی که به زبان فارسی نمایه می‌شوند نسخه ترجمه شده انگلیسی نشریه خود را در این دو پایگاه نمایه می‌کنند. گروهی از نشریات اخیر علاوه بر نسخه فارسی نسخه انگلیسی نشریه را نیز در وبگاه خود قرار می‌دهند. به هر ترتیب فضا برای نمایه سازی نشریات

غیرانگلیسی در دو پایگاه استنادی مذکور بین ۱۰ تا ۱۳٪ است. مقایسه سهم زبان فارسی از جمعیت دنیا و مجلات بین‌المللی اهمیت دارد.

یافته‌های پژوهش مرتبط با شکل (۳ و ۴) نشان داد که سهم مقالات غیرانگلیسی چه در اسکوپوس و چه در آی.اس.آی در حال کاهش است. در ۲۰۰۹ در اسکوپوس این سهم ۱۲٪ بود که به ۸٪ در سال ۲۰۱۸ کاهش یافته است و در مدت مشابه در آی.اس.آی این رقم تقریباً ۵٪ بوده، اما به صورت تدریجی در حال کاهش است. سهم نشریات غیرانگلیسی در دو پایگاه استنادی اسکوپوس و آی.اس.آی بین ۱۰ تا ۱۳ درصد می‌باشد و در حال حاضر سهم مقالات نیز بین ۵ تا ۸ درصد است. مقایسه این دو نشان می‌دهد که مجلات غیرانگلیسی به نسبت مجلات انگلیسی تعداد مقالات کمتری منتشر می‌کنند. بنابراین نشریات انگلیسی نه تنها در مقایسه با نشریات غیر انگلیسی سهم بسیار بزرگتری از پایگاه استنادی آی.اس.آی را تشکیل می‌دهند، بلکه به طور متوسط تعداد مقالاتی که در یک نشریه انگلیسی منتشر می‌شود نیز بیش از یک نشریه غیر انگلیسی است.

یافته‌های پژوهش مرتبط با جدول (۱ و ۲) نشان داد که در تمامی حوزه‌های موضوعی تعداد نشریات انگلیسی بیشتر است، اما تعداد نشریات غیرانگلیسی در حوزه‌های موضوعی علوم اجتماعی و انسانی به نسبت سایر حوزه‌های موضوعی بیشتر است. مثلاً در اسکوپوس تعداد نشریات اسپانیایی زبان در علوم فیزیکی ۱۵۲ مورد و در حوزه علوم اجتماعی و انسانی ۶۹۹ مورد است. در اسکوپوس، اگر زبانهای مربوط به کشورهای آسیای جنوبی شرقی یعنی کره ای، ژاپنی و چینی را مستثنی کنیم تقریباً برای سایر زبانها وزن علوم اجتماعی و انسانی بیش از نشریات سایر حوزه‌ها می‌باشد. با این وجود شرایط برای زبان فارسی متفاوت است. در اسکوپوس تعداد نشریات فارسی زبان در حوزه علوم اجتماعی و انسانی کمتر از علوم فیزیکی و بهداشتی است. ایران بیشترین تعداد نشریات را در حوزه علوم اجتماعی و انسانی منتشر می‌نماید که عمدتاً به زبان فارسی هستند، اما در مقابل کمترین سهم از نشریات بین‌المللی متعلق به همین گروه از نشریات است. بویژه با توجه به سیاست بین‌المللی سازی علوم انسانی یافته‌های تحقیق فضاهای خالی را نشان می‌دهند که نیازمند بهبود است.

یافته‌های پژوهش مرتبط با جداول (۳ و ۴) نشان داد که انتشار نشریات علمی در انحصار کشورهای محدودی است. ۱۰ کشور آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان، سوئیس، اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، چین و روسیه حدود ۷۵٪ نشریات اسکوپوس و ۱۰ کشور آمریکا، انگلستان، اسپانیا، هلند، آلمان، برزیل، ایتالیا، فرانسه، سوئیس و کانادا ۸۰٪ نشریات آی.اس.آی را منتشر می‌کنند. سهم نشریات انگلیسی ایران در تمامی حوزه‌های موضوعی بسیار بیشتر از نشریات غیرانگلیسی است.

بازار نشر نسبت به تولید علم یعنی همان انتشار مقالات علمی در سطح بین‌المللی انحصاری تر است. چین بعد از آمریکا بیشترین تعداد مقالات بین‌المللی را تولید می‌کند، اما از لحاظ تعداد مجلات علمی که در پایگاه آی.اس.آی نمایه شده این دو با یکدیگر فاصله زیادی دارند. زبان رسمی کشور انگلستان انگلیسی است و رایج‌ترین زبان در آمریکا نیز انگلیسی است. این دو کشور به ترتیب رتبه‌های اول و سوم تولید علم در دنیا را در اختیار دارند بنابراین انتشار مجلات انگلیسی برای آنها آسانتر است. در نقطه مقابل در کشورهایمانند ایران بخش عمده نشریات به زبان غیرانگلیسی منتشر می‌شوند و یافته‌های پژوهش نشان داد که زبان غیرانگلیسی سهم نسبتاً اندکی از نشریات نمایه شده در پایگاه‌های استنادی را به خود اختصاص داده است. این سهم اندک اهمیت برنامه ریزی دقیق‌تر و سرمایه‌گذاری جهت نمایه‌سازی نشریات را دو چندان می‌نماید.

یافته‌های پژوهش مرتبط با شکل (۵ و ۷) نشان می‌دهد که عمده نشریات در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و آی.اس.آی توسط ناشران بنگاه‌های خصوصی منتشر می‌گردد. این بنگاه‌ها در آی.اس.آی ۸۰٪ نشریات و در اسکوپوس ۷۵٪ آنها را منتشر می‌کنند. ناشران دانشگاهی چه در اسکوپوس و چه در آی.اس.آی تعداد بیشتری نشریه نسبت به انجمن‌ها منتشر می‌کنند. بنگاه‌های خصوصی مبتنی بر سود حاصل از فروش به بقای خود ادامه می‌دهند. حداقل در ایران بخش عمده دانشگاه‌ها کشور وابسته به دولت هستند. انگیزه توسعه در بخش‌های خصوصی و دولتی قابل مقایسه نیست. به هر ترتیب نگاهی به وضعیت حال حاضر بازار نشر در سطح بین‌المللی نیز نشان می‌دهد که موفق‌ترین ناشران همان بنگاه‌های خصوصی هستند و سهم آنها از بازار نشر با

انجمن‌ها و دانشگاهها قابل مقایسه نیست. ورود بنگاههای خصوصی به بازار نشر هر چند لازم است، اما قطعاً با در نظر گرفتن ملاحظات کیفی ممکن خواهد بود. در غیراینصورت با توجه تعداد بالای دانشجویان تحصیلات تکمیلی امکان انتشار در مجلات ناشران خصوصی که فقط دید سودآوری داشته باشند میتواند برای یک نظام آموزش عالی مضر نیز باشد.

یافته‌های پژوهش مرتبط با شکل (۶ و ۸) نشان می‌دهد که در اسکوپوس به ترتیب ۰.۹۰٪، ۰.۸۶٪، ۰.۸۲٪، ۷۹٪، ۷۵٪ و ۷۵٪ نشریات آلمانی، مجاری، هلندی، ایتالیایی، انگلیسی و لهستانی توسط ناشران خصوصی منتشر می‌شوند. در مقابل ۰.۱۶٪ و ۰.۳۶٪ نشریات فارسی و کره‌ای زبان توسط ناشران خصوصی منتشر می‌شوند. انجمن‌ها در کره و ژاپن در انتشار مجلات فعال هستند. ۰.۶۲٪ نشریات کره‌ای زبان و ۰.۴۹٪ نشریاتی ژاپنی زبان توسط انجمن‌ها منتشر می‌گردند. در آی.اس.آی ۰.۵۱٪ نشریات اسپانیایی زبان توسط ناشران خصوصی منتشر می‌شوند. این رقم برای نشریات آلمانی ۰.۹۹٪ است. وضعیت نشریات روسی زبان نیز مشابه زبان اسپانیایی است. بخش عمده نشریات زبانهای فرانسه و ایتالیایی نیز توسط ناشران خصوصی منتشر می‌شوند. این رقم برای نشریات پرتغالی زبان حدود ۰.۴۲٪ است. بنابراین ناشران خصوصی در انتشار نشریاتی که قابلیت نمایه سازی در آی.اس.آی را داشته‌اند نقش مهمی دارند. براساس یافته‌ها می‌توان پیشنهاد کرد یکی سیاست مناسب در کمیسیون‌ها نشریات و همچنین نظام آموزش عالی، پشتیبانی از بخش‌های خصوصی است که توان نمایه سازی نشریات در پایگاه‌های بین‌المللی را دارند. بعبارت دیگر در نظر گرفتن سیاستهای حمایتی و تشویقی در این زمینه می‌تواند راهگشا باشد.

یافته‌های پژوهش مرتبط با جداول (۵ و ۶) نشان داد که برحسب مجلات نمایه شده در اسکوپوس، کلمبیا، شیلی، ایران، مالزی و برزیل به ترتیب کشورهای هستند که بیشترین تعداد نشریات آنها توسط دانشگاهها منتشر می‌شود در نقطه مقابل آلمان، سوئیس، سنگاپور، امارات متحده عربی و هلند بیشتر به ناشران خصوصی تمایل دارند. در آی.اس.آی سهم ناشران دانشگاهی از نشریات ایران ۰.۵۵٪ است. همین رقم برای نشریات ایران در اسکوپوس که بوسیله ناشران دانشگاهی منتشر می‌شوند حدود ۰.۶۷٪ است. عمده ناشران نشریات غیرانگلیسی نیز

ناشران خصوصی هستند. یافته های پژوهش مرتبط با شکل (۹) نشان داد که در آی.اس.آی سهم ناشران خصوصی در طول زمان تقریباً ثابت مانده، سهم انجمن ها کاهش یافته و سهم ناشران دانشگاهی در حال افزایش است. یافته ها نشان می دهند که نه تنها ناشران خصوصی بیشترین سهم را از انتشار نشریات انگلیسی زبان دارند، بلکه این دسته از ناشران بیشترین سهم را از انتشار نشریات غیر انگلیسی نیز دارند. بعلاوه، سهم آنها در طول زمان نیز افزایش یافته است، بنابراین در نظر گرفتن سیاست های لازم در جهت تشویق این بخش برای سرمایه گذاری در بخش انتشار نشریات اهمیت دارد.

یافته های پژوهش مرتبط با شکل (۱۰) نشان داد که ۹۰٪ نشریات در علوم رایانه متعلق به ناشران خصوصی است. بعد از علوم رایانه تمرکز ناشران خصوصی بر پزشکی بالینی و علوم اعصاب و رفتار است. ناشران خصوصی علاقه کمتری به رشته های مانند ریاضیات، میکروبیولوژی و علوم کشاورزی دارند. انجمن بیش از هر رشته ای در میکروبیولوژی، شیمی، فیزیک، علوم کشاورزی و علوم گیاهی و حیوانی فعال هستند. در مقابل کمترین سهم انجمن ها از رشته های موضوعی علوم رایانه، علوم اجتماعی، کلیات، اقتصاد و تجارت و علوم اعصاب و رفتار است. ناشران دانشگاهی بیشتر در علوم اجتماعی، کلیات، ریاضیات، اقتصاد و تجارت، علوم فضا، علوم کشاورزی، علوم گیاهی و حیوانی و چند رشته ای فعالند. با توجه به اینکه ناشران خصوصی بخش اعظم بازار نشر را در انحصار خود دارند، یافته های پژوهش به ناشران کشور پیشنهاد میکند در حوزه های که کمتر در انحصار ناشران خصوصی قرار دارند شانس بالاتری برای نمایه شدن دارند. البته برخی از ناشران دانشگاهی نیز در بازار نشر نقش بسیار اساسی دارند، مثلاً دانشگاه آکسفورد و کمبریج ناشر دانشگاهی به حساب می آیند، اما نشریات آنها سهم قابل ملاحظه ای از نشریات نمایه شده در پایگاه آی.اس.آی را تشکیل می دهند. برخی انجمن ها نیز وضعیت مشابهی دارند. البته در انتشار مجلات عوامل بسیاری دخیل هستند و فقط نمی توان به اینکه ناشران خصوصی در چه حوزه های فعال ترند اکتفا کرد.

یافته های پژوهش مرتبط با شکل های ۱۱ تا ۱۳ نشان داد که هر چند ۵ کشور آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان و سوئیس ۷۸٪ نشریات آی.اس.آی را منتشر می کنند، اما سهم برخی کشورها در طول زمان کاهش یافته و سهم برخی دیگر افزایش یافته است. به عنوان مثال، سهم آمریکا حدود ۷٪ کاهش یافته است، در نقطه مقابل سهم نشریات کشور سوئیس ۲٪ افزایش یافته است. همین ۵ کشور بیشترین تعداد نشریه در کلیه حوزه های موضوعی را منتشر کرده اند (جداول ۷ و ۸). کاهش سهم برخی از کشورها از نشریات نمایه شده در پایگاه آی.اس.آی و افزایش سهم یک گروه دیگر نشان می دهد که احتمالاً در بازار نشر رقابت وجود دارد. بنابراین اگر نشریات نمایه شده در پایگاه استنادی آی.اس.آی را به عنوان معتبرترین نشریات علمی دنیا در نظر بگیریم، آنگاه باید گفت که قرار گرفتن در این نمایه نقطه آغاز خوبی است، اما همواره امکان حذف نشریه و همچنین از یک نگاه کلان امکان کاهش تعداد نشریات یک کشور وجود دارد.

یافته های پژوهش مرتبط با تنوع جغرافیایی نویسندگان نشان داد که سهم نویسندگان خارجی از نشریات با ۵٪ رشد در طول یک دوره ده ساله به ۷۸٪ رسیده است (شکل ۱۴). در سال ۲۰۱۸ سهم نویسندگان خارجی برای نشریات ناشران خصوصی حدود ۸۱٪، برای انجمن ها حدود ۶۸٪ و برای ناشران دانشگاهی حدود ۶۲٪ بود (شکل ۱۵). که نشریات انگلیسی ۷۸٪ از مقالاتشان را از نویسندگان خارجی دریافت می کنند، این در حالی است که نشریات غیرانگلیسی تنها ۳۳٪ از مقالاتشان از نویسندگان خارجی دریافت می کنند (شکل ۱۶). رشته های علوم اجتماعی، پزشکی بالینی و روانپزشکی/روانشناسی کمترین میزان نویسندگان خارجی را پذیرش می کنند در حالیکه در حوزه های ریاضیات، مهندسی، فیزیک و علوم مواد سهم نویسندگان خارجی بیشتر است (شکل ۱۷). یافته های پژوهش نشان داد که تنوع جغرافیایی نویسندگان برای نشریات ۱ تا ۹٪ برتر کمتر از ۱۰ تا ۶۰٪ برتر است، اما بیشتر از مابقی نشریات است (شکل ۱۸ و جدول ۹). دریافت مقاله از نویسندگان برجسته از سرتاسر دنیا یکی از مولفه های مورد توجه پایگاه استنادی آی.اس.آی و اسکوپوس برای نمایه شدن نشریات است. یافته های پژوهش نشان می دهد که یکی از بزرگترین مشکلات نشریات غیرانگلیسی عدم دریافت مقالات بین المللی در

مقایسه با نشریات انگلیسی زبان است. به عبارت دیگر نشریات غیرانگلیسی بخش اعظم مقالاتشان را از پژوهشگران بومی دریافت می کنند. وضعیت برای نشریات انگلیسی برعکس است. به صورت متوسط، نشریات برتر توزیع جغرافیایی گسترده تری دارند.

یافته های پژوهش مرتبط با جدول (۱۰) نشان می دهد که ۹۶٪ نشریات Q1 دنیا توسط ناشرانی از ۵ کشور آمریکا، انگلستان، هلند، آلمان و سوئیس منتشر می شوند. نشریات غیرانگلیسی در حوزه های موضوعی علوم کشاورزی، روانپزشکی/روانشناسی، علوم اجتماعی، پزشکی بالینی و علوم گیاهی و حیوانی ضرایب تاثیر بالاتری در مقایسه با سایر رشته های موضوعی کسب کرده اند. در نقطه مقابل در حوزه های علوم رایانه، زیست شناسی مولکولی و ژنتیک، علوم فضا، زیست شناسی و زیست شیمی نشریات غیرانگلیسی تقریباً هیچ فضایی برای دریافت استناد در مقایسه با نشریات انگلیسی ندارند (شکل ۱۹). شاید عمده ترین تفاوت نشریات در بین کشورها و زبانها سهم آنها از استنادها است. از یک نگاه استنادها میزان استفاده از علم تولید شده را بیان می کنند. از این نگاه نشریات غیرانگلیسی به نسبت نشریات انگلیسی تقریباً هیچ استنادی دریافت نمی کنند. بنابراین دریافت استنادها یکی از سرفصلهای اصلی برای ارتقا این نشریات محسوب می شود. همچنین یافته های پژوهش مرتبط با شکل (۲۱) نشان می دهد سهم مقالات مجلات غیر انگلیسی از استنادهای علمی حدود ۰,۴٪ است. بنابراین تقریباً نشریات غیرانگلیسی استنادی دریافت نمی کنند.

غالب نشریات آی.اس.آی و اسکوپوس انگلیسی هستند و علیرغم افزایش نشریات این دو پایگاه سهم انگلیسی بتدریج در حال افزایش است. سهم ایران از نشریات چه انگلیسی و چه فارسی با سهم کشور از تولید علم دنیا و همچنین سهم جمعیتی زبان فارسی همخوانی ندارند. بیشترین تعداد نشریات غیرانگلیسی در دو پایگاه مذکور مربوط به حوزه های علوم اجتماعی و انسانی هستند که سهم ایران بسیار ناچیز است. این در حالی است که نشریات این دو حوزه بیشترین نشریات علمی کشور را تشکیل می دهند. بنابراین تحول و بین المللی سازی علوم اجتماعی و انسانی به عنوان یکی از سیاستهای نظام آموزش عالی کشور ضروری است.

در حالیکه ایران از جمله کشورهای است که دانشگاهها و سپس انجمنها در انتشار مجلات علمی آن نقش اصلی را دارند؛ عمده نشریات انگلیسی و غیرانگلیسی در پایگاه های استنادی آی.اس.آی و اسکوپوس را ناشران خصوصی منتشر می کنند. بنابراین توجه به ناشران خصوصی یکی از راه حل های بین المللی سازی نشریات بویژه در خصوص نشریات غیرانگلیسی است.

ارزش نمایه شدن در پایگاه استنادی بیش از هر چیز به تعداد استنادهای دریافتی وابسته است، نشریات ایران اعم از انگلیسی و غیر انگلیسی استناد اندکی دریافت می کنند. همچنین تعداد استنادهای دریافتی نشریات غیرانگلیسی با نشریات انگلیسی قابل مقایسه نیست. از آنجائیکه ادامه حضور نشریات نمایه شده در پایگاه های استنادی مشروط به دریافت استناد است؛ افزایش استنادها امری اجتناب ناپذیر است.

به طور متوسط عمده نویسندگان نشریات اسکوپوس و آی.اس.آی را نویسندگان بین المللی تشکیل می دهند. یکی از شرط های نمایه سازی شدن در پایگاه آی.اس.آی و اسکوپوس نیز توزیع جغرافیایی نویسندگان است. بنابراین یکی از راهبردهای اصلی برای بین المللی شدن نشریه دریافت مقالات از نویسندگان سرتاسر دنیاست. بازار نشر یک بازار انحصاری است، گواه این مسئله آنست که تعداد انگشت شماری از کشورها بیشترین تعداد نشریات نمایه شده در اسکوپوس و آی.اس.آی را در اختیار دارند. بنابراین نمایه شدن در پایگاه های استنادی و دریافت استناد نیازمند ارزیابی دقیق وضعیت نشریات ایران، تعیین نقاط قوت و ضعف و برنامه ریزی است.

منابع

- اعظم شاهبدای، آرزو فرهادی، مریم شکفته، منوچهر کرمی. ۱۳۹۶. میزان انطباق الزامات ساختاری مجلات علوم پزشکی کشور ایران با معیارهای نمایه سازی اسکوپوس. پی‌اورد سلامت. شماره ۲ صفحه ۱۷۳-۱۸۰.
- اعظم شاهبدای، آرزو فرهادی، مریم شکفته، منوچهر کرمی. ۱۳۹۶. میزان انطباق الزامات ساختاری مجلات علوم پزشکی ایران با معیارهای ساختاری وب آو ساینس. مدیریت سلامت. شماره ۶۹ صفحه ۵۷-۶۶.
- بهروزفر هدایت، داورپناه محمدرضا، ۱۳۸۸. میزان رؤیت پذیری مقاله های مجله های علمی ایرانی نمایه شده در مؤسسه اطلاعات علمی در مقایسه با مقاله های ایرانی چاپ شده در مجله های علمی بین المللی خارجی، کتابداری و اطلاع رسانی - ۱۳۸۸ - دوره : ۱۲ - شماره : ۳ - صفحه: ۸۷-۱۱۴.
- حمزه‌ای، روناک و سعیده ولی‌زاده حقی، ۱۳۹۵. بررسی میزان انطباق نشریات کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با استانداردهای پایه ارزیابی نشریات از دیدگاه تامسون رویترز. در مجموعه مقالات همایش نشریات علمی کشور (ص ۳۶۷-۳۷۸). نشر کتابدار، تهران، مهر ۱۳۹۵، دانشگاه شهید بهشتی.
- صدقی شهرام، غفاری هسجین سمیه، ۱۳۹۶. بررسی میزان انطباق نحوه ی استناد دهی مجلات انگلیسی زبان حوزه پزشکی ایرانی با معیارهای استناددهی در پایگاه های استنادی وب آو ساینس، پاب مد و اسکوپوس، پی‌اورد سلامت - ۱۳۹۶ - دوره : ۱۱ - شماره : ۴ - صفحه: ۳۷۱-۳۷۹.
- صلح‌جو، نیلوفر و علیرضا نوروزی، ۱۳۹۵. موانع نمایه‌سازی مجله‌های انگلیسی‌زبان دانشگاه تهران در وب آو ساینس و اسکاپوس. در مجموعه مقالات همایش نشریات علمی کشور (ص ۱۸۵-۲۰۰)، نشر کتابدار، تهران: مهر ۱۳۹۵، دانشگاه شهید بهشتی.
- صمدی لاله، محمد اسماعیل صدیقه، ۱۳۸۸. بررسی معیارهای ارزیابی مجله‌ها در گزارش‌های استنادی نشریات فارسی در پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری، تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه های عمومی - ۱۳۸۸ - دوره : ۱۵ - شماره : ۱ - صفحه: ۱۲۹-۱۴۷.

طهماسبی صفیه، فروغی زهرا، عزیزاده نوایی رضا، ۱۳۹۵. مقایسه وضعیت عدم ارجاع در مجلات فارسی و انگلیسی ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس، مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران - ۱۳۹۵ - دوره: ۲۶ - شماره: ۱۴۶ - صفحه: ۱۶۵-۱۷۲.

عبدخدا هیوا، نوروزی علیرضا، ۱۳۹۰. میزان خود-استنادی مجلات علمی- پژوهشی انگلیسی زبان ایرانی حوزه‌ی پزشکی نمایه شده در نمایه‌نامه‌ی استنادی اسکوپوس، مدیریت اطلاعات سلامت - ۱۳۹۰ - دوره: ۸ - شماره: ۵ - صفحه: ۶۳۹-۶۴۸.

عرفان منش، محمدمین و فرشته نوجوان (۱۳۹۵). «جایگاه کیفی و رویت بین‌المللی مجله‌های ایرانی نمایه‌شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات»، پردازش و مدیریت اطلاعات. دوره ۳۲، شماره ۱. صفحه ۵۱-۷۳.

فریدون آزاده، سید جواد قاضی میرسعید، میترا قریب، عبدالاحد نبی‌اللهی، ۱۳۹۶. بررسی وضعیت نمایه شدن

مجلات لاتین مصوب علوم پزشکی کشور در نمایه‌نامه‌های معتبر جهانی. پی‌اورد سلامت. شماره ۱ صفحه ۵۷-۶۷.

قاضی میرسعید جواد، قانع محمدرضا، معتمدی نادیا، آزاده فریدون، پهلوان زاده باقر، ۱۳۹۱. مقایسه همبستگی خود-استنادی مجله با ضریب تاثیر مجلات انگلیسی پزشکی داخلی در دو نمایه‌نامه وب‌آو ساینس و آی.اس.سی. پی‌اورد سلامت - ۱۳۹۱ - دوره: ۶ - شماره: ۶ - صفحه: ۴۷۸-۴۸۸.

محمداسماعیل، صدیقه؛ عارف ریاحی و فریبا صحبتی‌ها، ۱۳۹۳. «ارزیابی کمی و کیفی مجلات ایران در پایگاه استنادی اسکاپوس طی سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۰۰»، مجله علم‌سنجی کاسپین، ۱ (۱)، ۳۳-۳۹.

موسوی زاده زهرا، ۱۳۸۰. بررسی وضعیت مجلات علمی و میزان انعکاس آنها، مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات - ۱۳۸۰ - دوره: ۱۲ - شماره: ۱ - صفحه: ۸-۲.

نیلوفر صلح جو، علیرضا نوروزی، ۱۳۹۵. نیمرخ مجله‌های انگلیسی زبان دانشگاه تهران بر اساس معیارهای نمایه سازی پایگاه‌های استنادی بین‌المللی. کتابداری و اطلاع‌رسانی. شماره ۲ صفحه ۴۴-۷۸.

هاجر ستوده، فاطمه رزمجو، لیلا زارع، ۱۳۸۸. ارزیابی چگونگی معرفی مجلات علمی- پژوهشی ایران در اینترنت بر اساس استاندارد‌های بین‌المللی: با تاکید بر ویژگی‌های موثر بر نمایانی مجلات علمی. کتابداری و اطلاع‌رسانی ۴. ۲۰۵.